

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2012/13:38

Stenografiska
uppteckningar
2012/13:38

Fredagen den 24 maj

1 § Utrikes frågor

Utrikesminister Carl Bildt

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
den 22–23 april 2013**

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor den 27–28 maj 2013**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar utrikesminister Carl Bildt med medarbetare välkomna till EU-nämnden. Finns det några A-punkter? Ja, det finns det. Har utrikesministern något att säga beträffande återrapport från möte i rådet den 22 april?

Anf. 2 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Egentligen inte om det inte finns några frågor.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Eftersom ingen begär ordet går vi vidare på dagordningen. Vi kommer då till frågan om södra grannskapet, punkt 3. Det är fråga om i första hand Syrien, och det är en beslutspunkt.

Anf. 4 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Det är, herr ordförande, en beslutspunkt, vilket som bekant innebär att det är slutsatser. De slutsatserna är fortfarande delvis under förhandling, men jag tror att ni har fått det senaste papperet. Jag hör nu att det är det näst senaste papperet.

Det som är värt att notera här är – för att frigöra mig lite från papperet – att det stora som har inträffat sedan vi senast i denna nämnd och i Foreign Affairs Council hade anledning att diskutera Syrien är att vi har fått ett element av momentum i den politiska processen. Det gäller framför allt samtalen mellan USA och Ryssland. Utrikesminister Kerry var i Moskva, och sedan fördes uppföljande samtal, icke minst i Kiruna, som ledde till en överenskommelse om att sammankalla den så kallade Genève 2-konferensen. Våldigt mycket av, eller rättare sagt all, den diplomatiska aktiviteten handlar nu om att skapa förutsättningar för ett möte någon gång i början av juni.

Genève 1 hölls som bekant förra sommaren under Kofi Annans ledning. Man samlades i Genève och lyckades åstadkomma ett dokument

som vi tyckte var bra om hur man skulle få till en övergångsregering, en vapenvila och en politisk process. Det föll samman omedelbart därefter på grund av olika tolkningar av dokumentet när det gällde Assad – jag tyckte i och för sig inte att det var så svårtolkat, men tolkningarna gick åt olika håll – och på grund av att >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< framför allt tog detta till säkerhetsrådet och ville få igenom det med en resolution med kapitel 7-mandat. Detta ledde till veto från >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< och därmed havererade den politiska processen.

Varför är vi då tillbaka? Kanske av den enkla anledningen att bägge sidor förmodligen inser att detta håller på att gå alldeles över styr och att möjligheter att nå några snabba militära avgöranden knappast finns längre. Detta är en konflikt som böljar fram och tillbaka. De senaste veckorna är det mer regimsidan som haft initiativet, men det säger rätt lite om hur det kommer att vara under de kommande veckorna. Det är svårt att se att några militära avgöranden av större vikt skulle finnas i korten under den närmaste tiden. Det kan leda till ett nytt intresse för det politiska spåret.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Så långt är väl allt bra. Sedan gäller det att få relevanta människor till förhandlingshandlingsbordet. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Det finns nu namn på deltagare i en förhandlingsdelegation. Sedan ska oppositionen leverera en delegation, vilket är ett mer komplicerat företag. Det är nu olika möten med oppositionen. Det har varit i Madrid och pågår i Istanbul under dessa dagar för att se om man kan enas om en förhandlingsdelegation och få den att acceptera att sitta ned med den syriska delegationen.

Därutöver tillkommer en fråga som inte är alldeles okomplicerad: Vilka andra stater ska sitta vid bordet? Vår inställning är synnerligen pragmatisk i sådana sammanhang: Alla som är relevanta ska sitta vid bordet. Ska man skapa fred ska man i huvudsak göra det med dem som för krig. Det är grundregeln. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Annars blir det lite besvärligt.

Men detta är väldigt besvärligt från olika utgångspunkter. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Det här är alltså olösta frågor, och vi ska diskutera framför allt dem.

Vad kan vi göra på EU-sidan? Det är självfallet väldigt mycket humanitära insatser, med oerhörda ansträngningar för länderna i regionen, Turkiet, Libanon, Jordanien och i någon utsträckning Irak även om problemet där är annorlunda.

Sedan är det den eviga diskussionen om sanktionerna och sanktionsregimen. Som ni erinrar er var det framför allt engelsmännen och i någon utsträckning fransmännen, även om det har gått lite fram och tillbaka, som har gått ut och sagt: Ja, vi kanske trots allt ska överväga att kunna leverera lite vapen till oppositionen för att på något sätt, som de för några veckor sedan sade, förskjuta balansen på slagfältet. Det där var inget resonemang som fick något större stöd någonstans. Jag ska inte gå in i detalj på varför. Det resonemanget har de i stort sett övergett; det har vi inte hört på länge. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< I stort sett är diskussion för ögonblicket huruvida

detta är lämpligt, huruvida detta är någonting som är konstruktivt eller inte.

Vår inställning är i grunden den att vi gärna skulle vilja se att man kunde få stopp på alla vapenleveranser från alla till alla i denna region och få en vapenvila och en politisk process så snabbt som möjligt. Jag tror inte att utökade vapenleveranser – även om det inte är det som är aktuellt för ögonblicket – är någonting som någon överväger. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Om detta skulle ha en konstruktiv inverkan på den politiska processen eller inte kan man ha delade meningar om. Vi tillhör dem som är starkt skeptiska till att detta skulle vara möjligt. Det är kring detta som en del av diskussionen kommer att röra sig, plus andra frågor kring vad vi kan göra för att hjälpa oppositionen och för att stödja den politiska processen.

Ett av de problem som diskuteras i dessa dagar, framför allt på mötet i Istanbul, är att trots att vi har stött oppositionen i olika omgångar och i nya konstellationer har den svårt att komma samman. Det finns en synpunkt på det som företräds av ett antal länder och som säger att oppositionen inte är tillräckligt bred och representativ. Det står på dagordningen i Istanbul att man ska göra en väsentlig breddning av den, med representanter för olika minoriteter och sekulära grupper. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Det gör det lättare för oss i vår stödverksamhet i alla andra hänseenden, som vi har diskuterat tidigare och som vi är starkt engagerade i.

Mycket lite av detta står i slutsatstexten. Den innehåller i stort sett egentligen bara självklarheter.

Anf. 5 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Tack för föredragningen! Vi har fått utkastet till rådsslutsatser på bordet, så jag har inte hunnit läsa igenom. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Frågan är vilken linje Sverige kommer att driva om >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Vad kan Sverige ha för konkret alternativ linje som det eventuellt kan finnas behov av?

Jag får mejl dagligdags om de två biskopar som tydligen är kidnappade. Frågan är vad Sverige kan göra för dem och hur EU ser på deras situation. Är de tillfångatagna av oppositionen, eller kan det finnas kunskaper om var de kan befinna sig? Det är ändå viktigt att EU kan uttala sig i en sådan fråga.

Ytterligare en fråga som har aviserats kan komma upp är terrorstämplingen av Hizbullah. Det är viktigt att vi har en linje där och vet ungefär vad vi ska driva för någonting i den frågan. Har utrikesministern någon kommentar till det?

Anf. 6 LARS OHLY (V):

Oavsett relevansen hos olika aktörer kan länder ändå ha inflytande och driva linjer, som kan påverka även andra. Jag vill gärna höra lite mer om utrikesministrarnas syn på vilken jordmån det finns för till exempel krav på att sanktioner ska lättas >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Var befinner man sig i de diskussionerna i dag? Det anknyter lite grann till Désirée Pethrus fråga.

Anf. 7 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Tack för redogörelsen! Jag har en fråga som har väckts tidigare och där många kanske kan tycka att det är för tidigt skede att prata om den, och det handlar om agendan efter Assad. En fråga som kom upp när Europarådets parlamentariska församling senast träffades var att föra samtal med våra respektive länders regeringar om vikten av att även prata agendan efter Assad. Vad det någonting som kom upp på mötet nu?

Min andra fråga gäller diskussionen om det humanitära stödet. Läget är naturligtvis alarmerande, och jag förstår att det var en diskussion om det.

Jag såg att Världsbanken har gått in med 150 miljoner US dollar i grannländerna för att stödja situationen med flyktingströmmarna. Kan du nämna någonting om situationen eller diskussionen inom EU om att få fram medel till de behövande i regionen? Då menar jag flyktingar som finns i angränsande länder. Det rapporteras att det är mellan en och en och en halv miljon flyktingar där och 3,6–3,7 miljoner internflyktingar i Syrien.

Anf. 8 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Så är det. Rapporterna tyder på att det enligt den senaste bedömningen är en och en halv miljon flyktingar. Antalet internflyktingar är svårt att uppskatta, men det är mycket stort och ökande. Det har varit en viss nedgång i flyktingflödet, som ni kanske har sett, en dramatisk nedgång de senaste dagarna framför allt i Jordanien. Det finns andra skäl till det som inte har att göra med den humanitära situationen.

Men det sker en löpande samordning av detta, framför allt genom FN-systemet. Jag tror att Sverige är den tredje eller fjärde största bilaterala givaren till de här samlade insatserna.

Världsbanken var jag inte medveten om. De är normalt inte på den mer humanitära sidan. De är normalt inne på återuppbyggnad av olika slag.

Förs det diskuteras om Syrien efter Assad? Ja, det förs väl, men det är inte lätt, för det är alldeles beroende på hur det scenariot ser ut. Man kan säga att det är två ytterlighetslägen.

Det ena är att vi får en överenskommelse nästa vecka om en övergångsregering, vapenvila och mer eller mindre intakta säkerhetsstrukturer. Extremisterna kontrolleras. Demokratiska val hålls, och sanktioner hävs. Det är det goda scenariot. Och då kan vi bedriva en relativt omfattande men klassisk återuppbyggnads- och hjälppolitik.

Det andra är att detta krig fortsätter till någon typ av militärt avgörande. Det avgörandet kan i så fall ligga väldigt långt fram i tiden. För då handlar det om att vi går in i en situation där det inte, så att säga, är uppror mot en regim, utan det handlar de facto om olika stridande grupperingar.

Assadregimen förvandlas till ytterligare en stridande gruppering, förmodligen den starkaste stridande grupperingen under överskådlig tid. Det kan pågå under mycket lång tid och sprida sig ut över regionen, självfallet. Och då har vi att göra med en fundamentalt annorlunda situation i regionen i dess helhet. Det är denna osäkerhet som gör att planering för perioden efter Assad är begränsad.

Vi kan göra olika scenarier; det kan vi göra. Men planering i mer konkret bemärkelse är knappast möjlig. Det är detta som gör också att faktiskt alla nu talar, mycket tydligare än tidigare, skulle jag vilja säga, om nödvändigheten av en politisk lösning.

Brittiska utrikesministern William Hague gjorde ett statement i underhuset häromdagen. Han var mycket tydligare än vad jag hört honom tidigare om den absoluta nödvändigheten av en snar politisk lösning för att undvika den totala katastrofen i regionen. Det handlar då om att man tittar på vad det här andra scenariot skulle innebära. Det blir ännu mer förfärande än den med alla rimliga mått rätt förfärande situation som vi har för ögonblicket.

Lars Ohly och Désirée Pethrus! Jag angav ungefär den linje som vi företräder, vad vi vill. Sedan får vi liksom se var de andra ligger. Det är svårt att veta i sina detaljer.

Engelsmännen säger, om man lyssnade på Hague i underhuset häromdagen, tydligt att de inte har fattat några beslut om att sända några vapen, utan det handlar mer om att kunna hota med att göra det eller lyfta sanktionerna så att möjligheten finns att göra det. Jag såg att opinionsundersökning i England inte tyder på något större stöd för den politiken. Men i alla fall, de vill se det som ett instrument. Man kan diskutera om det är möjligt, om det är lämpligt eller inte. Jag tillhör skeptikerna på den punkten.

Vi får se hur opinionerna ligger i största allmänhet. Sedan finns det en lång rad olika tekniska och militära problem förknippade med den aktionen. Men det kan vi bortse från i det här sammanhanget.

Man kan väl säga att huvuddelen av EU:s medlemsstater är skeptiska till att göra detta.

Sanktionspolitiken i övrigt ligger ju där. Om den är så relevant kan man alltid diskutera, för handelsutbytet med Syrien är i alla fall relativt begränsat av lätt insedda skäl.

Det här är en stat, ett samhälle och en ekonomi i sönderfall. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Men det ligger fast, och det är rimligt att det fortsätter att ligga fast.

Vi gjorde visa uppluckringar i det, vid det tidigare mötet, som hade att göra med att vi inte vill att handelsutbyte eller ekonomiskt utbyte eller utbyte av olika produkter ska försvåras alltför mycket i de delar av landet som kontrolleras av oppositionen.

Nu är det väldigt svårt att identifiera delar av landet där oppositionen, så att säga, styr. Men vid en fortsatt konflikt kommer det sannolikt att bli sådana, och då kan det förmodligen bli aktuellt att titta på sanktionsregimen igen med den utgångspunkten.

Biskoparna står omnämnda i slutsatserna i punkt 1, som biskopar bör vara: "The EU calls for the immediate release of the two recently kidnapped orthodox bishops."

På frågan om vi vet någonting om dem är svaret nej. Vi, Sverige, vet inte. Vi har inte den typen av inhämtningsresurser att vi har möjlighet att följa detta. Men de finns med här.

Hizbullah kommer inte upp i formell mening på det här mötet. Vi ska återkomma till det när frågan kommer upp. Den kommer upp, alldeles säkert.

Anf. 9 LARS OHLY (V):

Herr ordförande! Både Hizbullah och Israel har överträtt gränsen till Syrien i olika attacker. Finns det ett tydligt och klart ställningstagande? Finns det liksom ett avståndstagande från alla dem som nu försöker att ibland gå in och påverka den syriska inrikespolitiska situationen genom direkta militära angrepp?

Anf. 10 Utrikesminister CARL BILDT (M):

I nu föreliggande utkast står ”The EU is seriously concerned with the involvement of violent non-state actors in the fighting in Syria, which is further fueling the conflict and posing a threat to regional stability.”

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Anf. 11 LARS OHLY (V):

Jag vill bara klargöra att jag tycker att slutsatserna inte tillräckligt tydligt också innefattar Israel, utan de talar om icke-statliga våldsamma inblandningar, och det är ju Hizbullah. Det är väldigt bra att man tar avstånd från det, men man bör också ta avstånd från Israel.

Anf. 12 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Ja, jag tar med mig den synpunkten, som det så vackert heter. Jag delar den för övrigt.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt, men vi har noterat ett medskick från Vänsterpartiet.

Då går vi vidare till Egypten. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 14 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Ja, vi har två diskussionspunkter, Egypten och Libyen. Jag kan ta dem samtidigt, möjligen.

Det är bara att konstatera att det är en mycket oroande utveckling i Egypten när det gäller den politiska polariseringen. Det här är ett land som ska röra sig fram mot ett parlamentsval under hösten. Vallagen ligger fortfarande, såvitt jag förstår, i konstitutionsdomstolen, och det är icke utlöst. Men val bör äga rum någonstans i oktober, november.

Det är väldigt viktigt att valet äger rum och att det äger rum eller ordnas på ett sådant sätt att alla relevanta politiska krafter finner det meningsfullt att delta i det. Det har ju varit lite tveksamt på den punkten.

EU har en speciell representant som ägnar en mycket betydande del av sin tid åt att bedriva skyttediplomati mellan olika politiska krafter i Kairo för att försöka åstadkomma detta.

Sedan är den politiska situationen också komplicerad. Vi är bekymrade över den lag om NGO:er som befinner sig under beredning, som på ett allvarligt sätt skulle påverka civilsamhällets möjligheter att verka på det sätt som vi tycker är rimligt och nödvändigt.

Den ekonomiska situationen är också alarmerande. Frånvaron av en fungerande regering, får man nog säga, och frånvaron av en fungerande

ekonomisk politik gör att den ekonomiska situationen kontinuerligt försämras.

Nu har man bytt regering eller bytt avgörande delar av regeringen igen, inklusive på de ekonomiskt relevanta positionerna. Det innebär att förhandlingarna med Internationella valutafonden, som vi hade hoppats skulle kunna leda till en överenskommelse i samband med IMF- och världsbanksårsmötena i Washington, nu har förskjutits ytterligare. Det är väl till och med så att det kanske inte kommer att inträffa någonting före de val som vi inte vet när de ska äga rum under hösten.

Det är en oroande situation. Vi som sysslar med politik vet alla att får man en situation där nästan alla människor säger att de hade det bättre förr blir det inte bra. Det kan öppna för alla möjliga och omöjliga politiska krafter i ett visst läge. Interaktionen här mellan en osäker politisk utveckling och en ekonomisk utveckling som går åt fel håll är allvarlig.

Här försöker vi då i EU, genom vår speciella representant som är, ska vi säga, den viktigaste externa politiska aktören bakom scenen i Kairo, att vara mycket engagerade.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Skulle utrikesministern ta Libyen samtidigt?

Anf. 16 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Ja, jag skulle väl kanske göra det.

Det är inte heller en alldeles okomplicerad situation. Där har vi nu, härmedagen, fått i gång en civil EU-mission som har att göra med gränsfrågor, alltså förvaltning av gränsen och så småningom övervakning av gränsen.

Den är inledningsvis bara i Tripoliområdet. Men tanken är att den där ska hjälpa till att sätta upp hur man kan ha en gränsförvaltningsadministration. Sedan ska den så småningom, när förutsättningarna för det föreligger, kunna röra sig ut i landet.

Vi deltar från svensk sida med två från Folke Bernadotte och två från MSB i den missionen.

I övrigt är det en osäker situation. Vi har uttryckt en viss oro för den lag – man kan förstå det som driver den – som i stort sett innebär att alla som har haft någonting med Khadaffiregimen att göra inte får finnas med i något sammanhang. Då går inte landet att styra, utan då faller det ned i en mycket osäker situation. Det är väl det jag kan säga om detta för ögonblicket.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag beträffande både Egypten och Libyen som dagordningspunkter att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till punkt 4 på dagordningen, den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 18 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Ja, det är en diskussionspunkt. Det är en del i en diskussion som väl kommer att kulminera vid Europeiska rådet i december i år, då stats- och

regeringscheferna kommer att ta de här frågorna för avgörande på ett eller annat sätt. Det är en relativt omfattande debatt.

Den förs självfallet till mycket stor del i försvarsministerkretsen. Men även utrikesministrar kan ha synpunkter på detta.

Jag kan nämna att det initiativ som vi tillsammans med tre andra länder tog tidigare om att arbeta för en europeisk global strategi, att vi skulle ha ett strategidokument, tänker vi så småningom föra in i den här diskussionen för att kanske få ett formellt uppdrag i den delen från Europeiska rådet i december. Vi kommer säkert att ha anledning att återkomma till detta.

Man kan säga att det är tre kluster av frågor som ska behandlas i december.

Det handlar om att öka effektivitet, synlighet och genomslag för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Det handlar om att vidareutveckla den samlade ansatsen och öka förmågan, inte minst synergier mellan civila och militära insatser. Det är ju det som gör att EU har vissa komparativa fördelar, att vi kan blanda det civila och det militära på ett sätt som gör att vi får en samlad insats som har större kraft och effektivitet.

Det handlar om att stärka utvecklingen av försvarsförmågor i olika sammanhang. Det handlar om försvarssamarbete. Det diskuteras i andra sammanhang. Det kan röra sig om pågående arbete vad gäller flygtankning, lufttransporter eller sådant då vi finner, när man ska genomföra operationer av olika slag, att vi har brister i förmågor och att vi har svårt att kompensera de bristerna nationellt. Då handlar det om olika typer av samarbetsstrukturer.

Det här diskuterar vi, som bekant och som herr ordförande vet, en hel del i Norden. Det diskuteras inom Eda, den europeiska försvarsbyrån. Det diskuteras med Natoländerna. Det här är till stor del kommunicerande kärn av lätt insedda skäl. Det är samma flygtankningsplan och samma länder som vi diskuterar med. Detta är viktigt.

Sedan diskuteras olika typer av insatser när det gäller försvarsindustrin. Där kan man säga att det finns lite olika synsätt. Vi är för en öppen industripolitik vad gäller alla typer av industri. Försvarsindustri är enligt min mening nu ett lite föråldrat begrepp. Det är klart att det finns försvarsindustrier, men de är mycket färre än de var tidigare. Den allmänna industrin tillverkar nu förmågor som också är användbara för försvarsindustrin. Därmed är distinktionen mellan försvarsindustri och annan industri inte särskilt relevant, och därmed ska också samma spelregler gälla. En öppen marknad med öppen insyn och med gemensamma spelregler så långt det över huvud taget är möjligt är den rätt naturliga svenska ansatsen.

Anf. 19 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Vi motsätter oss alla överenskommelser som leder till att Sverige inte kan driva en egen utrikes- och säkerhetspolitik och tycker att det också borde vara regeringens linje. Jag anmäler avvikande mening med anledning av detta.

Herr ordförande! Jag vill ge en kommentar. Utrikesministern sade att vi tycker om att blanda civila och militära insatser. Där är vi egentligen ganska distinkta. Vi ser dem gärna parallellt, men blandar inte ihop dem riktigt hur som helst. Jag vill bara göra en markering om det. Detta uppfattar jag som den svenska linjen.

Anf. 21 LARS OHLY (V):

Vi har från början sagt att det inte är en prioriterad fråga för Vänsterpartiet att utveckla den gemensamma säkerhets- och försvarspolitikerna inom EU. Jag är väldigt tveksam till att ta upp det på det här sättet vid decembermötet. Men nu är det beslutet fattat. Vi får avvakta med avvaktande meningar tills vi vet vilka sakfrågor som kommer att komma upp.

Men i en fråga vill jag ändå göra en markering. Den här synen på industripolitiken och försvarsindustripolitiken kan ha relevans i den meningen att det är riktigt att väldigt mycket av det som i dag är försvars- eller krigsmaterielproduktion sker i industrier som från början inte sysslade med det. Men när det gäller export av vapen eller krigsmateriel måste regelverket se helt annorlunda än vad gäller export av livsmedel eller andra civila produkter. Vi måste vara tydliga med det. Även om regelverket till exempel mellan EU-länderna kan vara liknande måste det finnas hårdare restriktioner vad gäller krigsmateriel, framför allt när det gäller export till länder utanför EU, i synnerhet länder som bryter mot mänskliga rättigheter eller trampar på demokratin. Vi får inte på detta sätt blanda ihop industripolitiken med krigsmaterielexporten.

Anf. 22 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Så är det. Jag har ingen invändning mot det som Lars Ohly sade. Men jag vill säga att det här är en relativt enkel diskussion att föra när det gäller det som är krigsmateriel – kanoner, kulor och krut. Men kanoner, kulor och krut är av avtagande relevans, skulle jag vilja säga. Väldigt mycket av de utmaningar vi har på det här området rör olika typer av teknologier. Till exempel har vi teknologier som kan användas för massförstörelsevapen och sådant – nu förs diskussionen lite utanför vad som står på dagordningen. Vi har ett rätt omfattande regelverk och kontrollsystem för att försöka ha kontroll på det, så att de teknologierna inte hamnar i orätta händer. Sverige har som ett utpräglat högteknologiland speciella skyldigheter i detta sammanhang. Det där har inte så mycket med EU att göra, för de kontrollsystemen är i allt väsentligt nationella. Dock försöker vi vad gäller export av försvarsmateriel att så långt som möjligt ha en gemensam syn inom EU också, och vi har vissa gemensamma regelverk.

Johnny Skalin är emot alltihop, såvitt jag förstår. Jag vill gärna göra en kommentar, dock inte i polemik mot Lars Ohly. Titta på hur världen ser ut! Titta på vad som kan inträffa i det södra grannskapet och vad som kan inträffa i andra delar av världen! Vi går mot en osäkrare tid. Så är det tveklöst. Det kan utsätta oss alla för påfrestningar. Klarar vi av dessa påfrestningar om vi står ensamma? Nej, det gör vi inte. Det kommer att kräva mer av samverkan i olika sammanhang, om vi ska ta vårt ansvar som européer, för att använda högtidliga ord.

Ett exempel är missionen att hjälpa Libyen att sätta upp gränskontroll. Det är klart att det är viktigt att en stat som Libyen har gränskontroll, och det är klart att det är jättesvårt att se till att det fungerar. Kan Sverige göra någon insats ensamt? Nej, det kan vi inte. Kan Italien, för att ta en starkt berörd nation, göra en insats ensamt? Nej, det klarar de inte heller. Det är bara att göra detta gemensamt som ger förutsättningar för någon typ av framgång, och det är den typen av kapacitet av olika slag som vi måste utveckla.

Min uppfattning – vid sidan av protokollet – är att vad vi diskuterar nu är gravt otillräckligt i förhållande till de behov som Europa sannolikt kommer att stå inför under de kommande åren. Jag ser på den osäkerhet som riskerar att utvecklas i det europeiska närområdet. Men det var mer en sidokommentar.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Men den var intressant!

Jag finner att det finns majoritet för regeringens redovisade inriktning. Vi har noterat avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Vi går nu vidare till dagordningspunkt 5, Fredsprocessen i Mellanöstern. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 24 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Det är en diskussionspunkt – jag skulle nästan vilja säga: en orienteringspunkt. Som nämndens ledamöter erinrar sig från tidigare diskussioner och redovisningar har ett mycket starkt budskap från europeisk sida till den andra sidan Atlanten, till Obama-administrationen i dess nya inkarnation efter valet, varit: Ni måste engagera er i fredsprocessen i Mellanöstern! Vi var där under hela hösten och sade detta, upprepade detta och tjatade.

Nu har detta faktiskt inträffat. John Kerry och president Obama var där. Det var ett besök i Israel som inte framför allt var relaterat till detta. Han höll ett mycket bra tal som är mycket läsvärt i dessa sammanhang och som hade sin betydelse. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Amerikanerna ber om visst utrymme för att göra detta – europeiskt stöd men med utrymme. Vi ska inte springa före dem, efter dem, vid sidan av dem eller något sådant, och det tycker jag är relativt rimligt. Men han är angelägen om vårt stöd i olika sammanhang, och det ska vi ge. Sedan kommer vi givetvis att komma in på ett helt annat sätt i processen. Europeiska unionen är en mycket relevant aktör när det gäller de här olika frågorna.

Jag tror att det framför allt blir en uppdatering av detta. John Kerry är väl i Israel *as we speak*; han var där i går i alla fall. Han är där nästan varje vecka för att försöka få till stånd förhandlingar. Det är en relativt kort tidsrymd han anser att han har på sig innan det börjar gå i väg åt andra hållet. Det talas om någon tidsgräns i juni. Jag tror att tidsgränsen egentligen är i september, förmodligen i samband med FN:s generalförsamling. Jag tycker att det är viktigt att vi ger dessa ansträngningar det stöd vi kan ge.

Anf. 25 LARS OHLY (V):

I maj för ett år sedan hade utrikesministern väldigt bra slutsatser om situationen i Mellanöstern. De var skarpa och tydliga när det gällde engagemanget för en tvåstatslösning och vikten av respekt för folkrätten. Men det har inte hänt så mycket sedan dess, och har det hänt något har det gått åt fel håll. Jag har som alla andra ledamöter här fått ett utskick från Diakonia och Rädda Barnen, som går igenom vad som har hänt på de olika områden som togs upp i slutsatserna i maj 2012. Tyvärr kan de bara visa på att det har gått åt fel håll i den mån förändringar har skett. Inga förbättringar finns att rapportera.

Det här riskerar att bli ett stort problem. När EU som utrikespolitisk aktör fattar beslut om den här typen av slutsatser och sedan verkligheten förändras åt andra hållet har EU att antingen inkassera ett misslyckande – man har visat att man inte haft någon påverkan – eller flytta positionerna, acceptera till exempel fortsatta husrivningar, fortsatt tvångsförflyttning och fortsatt bosättningspolitik och utgå från ett nytt läge, för att sedan anta nya slutsatser som om ytterligare ett år kanske är ännu mer överspelade. Det här leder till slut till att det man ville åstadkomma, en tvåstatslösning, inte är möjligt.

Det är ett oerhört stort problem när det gäller svensk utrikespolitik och EU:s ställningstaganden men även globalt att Israel kan fortsätta att fullständigt negligera de mycket starka uppfattningar som EU, världssamfundet och Sverige har framfört. Jag tror inte att det finns någon stor skillnad mellan min syn och regeringens, men jag vill skarpt markera att man måste vara tydlig med detta gentemot Israel. Det är inte rimligt att Israel så uppenbart sätter sig över de ställningstaganden som gjordes i maj för ett år sedan och fortsätter att begå brott mot folkrätten, dessutom i ännu större utsträckning än man gjort tidigare. Det gör mig förtvivlad när jag läser siffrorna från Diakonia och Rädda Barnen om nya tvångsförflyttningar av barn, nya husrivningar på palestinska territorier och nya bosättningar.

Det går åt fel håll. Snart har vi en lösning som innebär att palestinerna aldrig ser chansen till ett land. Vad det innebär i form av desperation och en utveckling bort från civila fredliga lösningar vågar jag inte ens tänka på.

Anf. 26 TOMMY WAIDELICH (S):

Jag delar den oro som Lars Ohly, Diakonia och andra har över utvecklingen. Ett av de stora problemen är bosättningarna. Tyvärr verkar inte den nya regeringen vilja ändra politik, snarare tvärtom. Jag skulle vilja upprepa de krav som vi tidigare har fört fram. Det gäller bland annat ursprungsmärkning av varor från bosättningarna. Som nationella *heads of mission* från EU-området har föreslagit vill vi också att man på olika sätt försöker strypa eller förhindra finansiella transaktioner till bosättningar. Vi vill att man på olika sätt försöker öka trycket mot bosättningspolitiken, som bara förvärrar läget och bidrar till en utveckling som är väldigt oroväckande.

Anf. 27 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Jag har inte tagit del av skrivelsen från Diakonia. Jag läser den gärna, men tror inte att den förändrar verklighetsbilden, som dess värre är dys-

ter. Jag har inga invändningar mot den beskrivning av läget som har gjorts. Bosättningsexpansionen har fortsatt. Den nya regeringen i Jerusalem har sagt att det ska vara ett de facto-stopp, om än inte ett formellt. Men häromdagen kom besked om att de legaliserat ett antal så kallade utposter, vilket de facto innebär att man etablerar nya bosättningar. Det ledde också till en mycket skarp reaktion från amerikansk sida, vilket är betydelsefullt i detta sammanhang.

Det är riktigt som Lars Ohly säger. De slutsatser som går tillbaka till det svenska ordförandeskapet och som sedan antogs förra året, både i maj och i december, är bra. Dem ska vi stå fast vid och ständigt upprepa. Sedan är det dess värre så, i den verklighetens värld som vi lever i, att utrikespolitiken har att spela i den situation som råder. Det är inte mycket att göra. Det har varit dilemmat för politiken i Mellanöstern i stort sett sedan 1948 eller 1916 eller någonting sådant. Utvecklingen har kanske inte riktigt tagit den riktning som vi lagt fast i olika deklarationer, utan det har blivit något annorlunda. Då får man spela utifrån de förutsättningar som råder. Det kan man ibland känna en viss desperation över. Jag delar denna bedömning. Jag sade också mycket tydligt att det är möjligt att vi befinner oss i slutspelet av den process som inleddes med Osloöverenskommelserna; det handlar om hoppet om att bygga en tvåstatslösning. Skulle det inte gå nu kan det komma att gå in i helt andra banor, oklart vilka, men mycket mer komplicerade.

Jag vill lyfta fram ett antal konkreta saker. Tommy Waidelich tog upp ursprungsmärkningen. Livsmedelsverket här i Sverige skulle göra någon utredning om det. Jag ska kolla upp vad som hände med den. I Sverige är det så – det har jag redovisat i riksdagen i något interpellationssvar med stor tydlighet – att det ska stå Israel på produkter som kommer från Israel. Kommer de inte från Israel får det inte stå Israel – punkt. Det har förekommit produkter som kommit från ockuperat område men på vilka det stått Israel. Det är inte acceptabelt, och det ska det ingripas mot. Vi har sagt att det här måste stramas upp på ett eller annat sätt. Sedan har jag i vissa fall noterat att man sätter andra etiketter. Jag ska inte gå in på detaljer, men jag såg plötsligt att det stod att en produkt kom från Galileen.

Nåja, Galileen ligger såvitt jag kan förstå i Israel. Men just denna produkt kom definitivt inte från Israel utan från något annat ställe. Det är en katt-och-råtta-lek som pågår.

Det pågår en process inom EU för att få en harmonisering. Vi väntar på en rapport som ska komma från EEAS om detta. Den har inte kommit ännu, men den kommer. Jag hoppas då att vi ska få en gemensam EUsyn. Det råder inga meningsskiljaktigheter i den del som jag nu talar om, det vill säga att det inte får stå Israel om produkten kommer från ockuperat område. Sedan är det fråga om i vilken utsträckning man i olika länder har tillräckligt effektiva övervakningsmekanismer för detta. I grunden är det beroende av oss konsumenter och att vi går in och tittar och alerterar.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning under denna punkt.

Vi går vidare till punkt 6, Mali/Sahel. Detta har blivit en beslutspunkt, såvitt vi har förstått.

2012/13:38
24 maj

Anf. 29 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Ja, det har blivit en beslutspunkt. Där kommer slutsatser som jag utgår ifrån att ni har sett. Dessa slutsatser är framför allt till för att vi ska analysera den givarkonferens som hölls i Bryssel den 15 maj där Frank Belfrage representerade oss. Såvitt jag kan förstå var utgången bättre än vad man hade väntat sig. Vi ska uttala vårt stöd till den politiska processen inklusive valen i juli.

Jag kan också, kanske inte utanför protokollet, men i varje fall utanför den formella dagordningen, nämna att vi bereder frågan om svenskt medverkan i FN-operationen i Mali. Vi har ju redan svenskt medverkande i EUTM. Vi kommer att återkomma till riksdagen i hastiga former om detta före sommaruppehållet.

Anf. 30 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ursäkta, men jag reflekterade både kring detta och Syrien. Sverige har en ganska stark ställning när det gäller jämställdhet och så vidare. I veckan var vi på en konferens om FN:s säkerhetsrådsresolution 1325(2000) om Kvinnor, fred och säkerhet. Vi borde kunna föra fram behovet av att ha med kvinnor i fredsprocesser, och vi borde på något sätt lyfta fram det. Om inte annat kanske utrikeministern på något sätt kan göra det muntligt och säga att vi har en strategi och en handlingsplan i Sverige för 1325. Detta omnämns sällan.

Vi har jättefina skrivningar i FN och handlingsplaner hit och dit, men väldigt lite konkret görs egentligen. Frågan är om vi kanske i alla fall kan göra ett litet input där.

Anf. 31 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Försvarsministern var i Mali alldeles nyligen, och jag utgår ifrån att hon tog upp frågan för det gör hon alltid. Biståndsministern har också varit där. Jag utgår ifrån att de bägge har tagit upp frågan på plats. Det kanske trots allt är bättre att göra det i Bamako än i Bryssel. Men man kan ju göra det i Bryssel också.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar detta som ett medskick, och finner i övrigt att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi lämnar punkt 6 om Mali/Sahel och går vidare till den sista punkten. Det är övriga frågor. Finns det något att anföra, utrikesministern?

Anf. 33 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Jadå, det finns det alltid. Det ser ut att vara fyra punkter. Den första gäller Nordkorea. Det är ingen beslutspunkt. Jag tror att det bara blir ett meningsutbyte om hur vi ska göra med sanktionspolitiken. Vi var som bekant inne i en krisfas. Denna krisfas har i sitt akuta skede gått över. Sedan kan man säga att det finns en underliggande kris över huvud taget. Det finns vissa försiktiga tecken på att någonting håller på att röra sig. Nordkorea har skickat en representant på mycket hög nivå till Peking för

samtal. Det har förberetts EU-autonoma sanktioner utöver FN-sanktionerna. Då är frågan bara: Är det rätt tidpunkt just nu?

Sanktionsförberedelseprocesser är ju rätt långdragna, och ibland kommer de kanske tidsmässigt inte alldeles lämpligt i förhållande till den politiska processen. De började under den akuta fasen, och nu ska vi bara ses och byta några argument. Inget beslut förefaller vara aktuellt just nu, i alla fall.

Nästa punkt är Arktis, och det är ju jag – eller inte riktigt, men det är i alla fall huvudsakligen jag som ska säga någonting. Det handlar om att rapportera från Arktiska rådets möte, och det gäller framför allt diskussionen om observatörsfrågeställningarna där det var många kontroverser framför allt om EU.

Två invändningar riktades mot EU. Den ena kom från Kanada, och den har att göra med de beslut som fattas av EU angående handeln med sälprodukter.

Dessa beslut uppfattas av Kanada som starkt diskriminerande gentemot ursprungsbefolkningen. Vi var försökt att manövrera fram olika typer av arrangemang som skulle vara fullt möjliga att få och där vi certifierar det hela för att se om det är ursprungsbefolkningen som gör detta. För dem är handel med sälprodukter något som de har levt för i några tusen år, så det är inga större saker på det viset. Man ska göra distinktionen mellan detta och att andra börjar ägna sig åt det. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Vi hade ett brev från Barroso där han erbjuder särarrangemang. Det finns i Sverige, inom parentes sagt. Det finns på Grönland för grönländska produkter, och det finns i ett antal av de andra länderna. Men det finns inte i alla EU-länder. Jag tror att EU-frågan och observatörskapet kommer att lösa sig så fort kommissionen har fått detta på plats i samtliga medlemsländer. Det kan såvitt jag förstår ta i storleksordningen sex månader eller någonting sådant. Jag kan säga att detta i någon utsträckning var väntat.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Sedan blev det en AOB där Portugal rapporterade om den så kallade fem-plus-fem-dialogen. Det är ett gammalt arrangemang som har funnits sedan 1990 – det är rätt länge sedan. Det handlar om fem länder norr om Medelhavet och fem länder söder om Medelhavet. Det är klart att denna dialog har blivit mer intressant nu.

Sedan kommer Storbritannien att informera om utfallet av London-konferensen om Somalia.

Det är det hela.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen under punkt 7. Vi tackar även utrikesministern med medarbetare för i dag och önskar trevlig helg.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsrådet Gunilla Carlsson med medarbetare välkomna till EU-nämnden.

Jag inleder med att fråga om det finns några A-punkter, och det gör det tydligen. Jag undrar då, statsrådet, om det finns något att säga med anledning av möte i rådet den 15 oktober 2012 eller det informella ministermötet den 11–12 februari 2013.

Anf. 36 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr ordförande! Jag tror att detta också har skickats ut till er, så jag tar gärna emot frågor om det finns sådana.

Vi har haft ett aktivt irländskt ordförandeskap. Det är sällan vi har informella möten, men det var ett bra informellt möte i Dublin. Jag svarar alltså gärna på frågor.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi har fått uppgifter om att punkt 3 har blivit en A-punkt. Detsamma gäller punkt 4 på dagordningen.

Detta för oss då ändå fram till punkt 5.

Anf. 38 Kanslirådet MARINA BERG:

Punkt 6 om tryggad livsmedelsförsörjning och nutrition har också blivit en A-punkt.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Just det – vi kommer till det så småningom.

Nu har vi punkt 5 om samstämmighet för utveckling, Policy Coherence for Development, PCD. Det är en informationspunkt.

Anf. 40 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr ordförande! Ursäkta mig, men betyder detta att nämnden därmed har godkänt A-punktslistan?

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Nej.

Anf. 42 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Bra – tack! Jag vill bara veta det så att vi inte missar någonting. Jag vet ju att det var en del frågor i utrikesutskottet, kanske också om en del A-punkter.

Låt mig då gå in på punkt 5 – Policy Coherence for Development. Det är någonting som Sverige och inte minst riksdagen är mycket duktiga på. Vi har vår egen politik för global utveckling som kanske har varit lite av en råmodell när vi har utvecklat Policy Coherence for Development också i EU.

Nu har Finland bett om att få upp denna punkt på dagordningen. Vi tycker att det är bra att vid detta sammanträde, då det finns lite mer tid för diskussion, fundera på en taktik för hur man ska jobba med PCD framöver. Det är egentligen inte bara utvecklingsministrarna som borde jobba med denna typ av frågor, utan det är fler råd som kanske borde ha detta som en stående dagordningspunkt. Vi kommer därför att gå in med att livligt understödja Finlands initiativ. Jag tycker att alla initiativ som kan höja PCD ska välkomnas. Man bör också fundera lite grann på om man skulle kunna göra någonting mer i andra råd vad det lider.

Denna kommission och detta Europaparlament går mot sitt slut. Frågan är om man ska göra någon nysatsning. Men jag hoppas att utvecklingsministrarna i alla fall ständigt kommer att ha det som en avprickningspunkt.

Detta var information till nämnden om hur Sverige ser på verktyg för att i praktiken genomföra Policy Coherence for Development.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen under punkt 5. Som nämndes tidigare har även punkt 6 blivit en A-punkt. Det för oss vidare till punkt 7 om lokala myndigheter. Även detta är en informationspunkt.

Anf. 44 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr ordförande! Jag är inte här i nämnden så ofta, så jag brukar ibland lägga ut texten om andra frågor som är pågående inom ramen för utvecklingssamarbete både i Sverige och på EU-nivå.

Lokala myndigheter är, skulle jag vilja säga, en del i den enorma trend vi ser i dag i världen för just urbanisering. Vi ser hur städer, lokal demokrati och lokalt beslutsfattande spelar roll. Det måste också påverka hur biståndet utformas. Jag tror att en klassisk bild ibland kan ha varit att vi kämpar hårt på landsbygden. Men i dag flyttar många fattiga människor från landsbygden för att få ett arbete. Då ökar kanske sårbarheten hos en del individer. Därför är det viktigt att fundera på hur EU:s bistånd organiseras för att bidra till lokala demokratiska processer och ansvarsutkrävande.

Det är därför det här är en informationspunkt. Vi välkomnar detta. Jag tror att den svenska ståndpunkten framgår av den annoterade dagordningen som har skickats ut till er. Jag tror att vi kommer att återkomma till detta. Det är bra att det är uppe på dagordningen i dagsläget.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen under punkt 7 och går vidare till punkt 8, Post 2015. Det är en diskussionspunkt.

Herr ordförande! Den här frågan diskuterade vi förra gången också i EU-nämnden eftersom vi vill vara mycket väl förberedda när ett nytt målramverk ska ta vid efter 2015. Det är regeringens uppfattning att de nuvarande millenniemålen har tjänat världen bra. Vi har sett en enastående fattigdomsminskning som har flera förklaringar. Framför allt har millenniemålen hjälpt oss att fokusera på vissa strategiska investeringar i bland annat barns och kvinnors hälsa och utbildning. De har också inledningsvis tagit sig an utmaningen när det gäller klimatförändringarna, ODA-nivåer och annat som är väl känt.

I den kommande processen har jag haft ett uppdrag inom ramen för FN att förbereda ett Post 2015-ramverk. Vi kommer att avrapportera till FN:s generalsekreterare nästa vecka.

Vi har också varit mycket aktiva i EU för att se till att EU inledningsvis organiserar sig rätt för att hantera hur EU ska kunna jobba med den nya uppsättningen millenniemål, utvecklingsmål, hållbarhetsmål eller vad de nu ska kallas. EU ska ju helst förhandla tillsammans i FN för att vi ska vara en stark röst.

Det här berör global utveckling väldigt mycket, och EU är en av världens största biståndsgivare. Men vi har också Policy Coherence for Development och annat. Vad EU gör definierar också delvis hur världen agerar. Därför är det viktigt att ha en samlad EU-uppfattning.

Det har gjorts att både miljørådet och biståndsrådet har försökt att samordna sig aningen bättre och bland annat krävt att kommissionen ska ha *en* kommunikation. Från början skulle det vara två olika. Vi tror att vi i så fall tappar detta med att ha en ekonomisk hållbarhet – det handlar också om finanssystemen – och en social hållbarhet för att lyfta människor ur fattigdomen och se till att fattigdomsminskningen blir bestående. Det är också sociala utmaningar i våra egna samhällen i dag. Dessutom handlar det om att se till att det blir en miljömässigt hållbar utveckling, annars riskerar de kortsiktiga vinster man möjligtvis kan göra att senare visa vara dyrköpta eftersom det inte var rätt resurshantering av naturens förmåga att ha kanske uppemot 9 miljarder människor på den här planeten.

Det här är vad vi kallar en integrerad och universell agenda som ska vara bindande för alla. De förra millenniemålen var väldigt mycket inriktade på utvecklingsländerna.

Vi har fått gehör för de här principerna. Vi har bedrivit ett gediget arbete om processen. Det måste vara *en* uppfattning från EU, och den måste antas i flera råd. Därför ska biståndsministrarna nu titta på rådslutsatserna och säga om vi är nöjda med dem, men det faktiska beslutet kommer att fattas lite senare i samband med miljørådet eftersom vi har gemensamma processer. Jag är också glad över att HR Catherine Ashton är med på detta eftersom det handlar om att EU är samlad.

När det gäller innehållet vill jag säga att det var en bra diskussion i utrikesutskottet i går. Det är många kända ståndpunkter där vi tycker att Sverige i förhandlingarna har fått den balans som är rätt viktig. Det kan inte vara både och, utan det måste vara en integrerad agenda där vi har fortsatt ansvar för att sätta fattigdomsminskningen främst. Vi måste också se vad det är som gör att människor får en ökad motståndskraft

socialt och miljömässigt för att hantera kriser och för att fortsätta utvecklas.

Vi har naturligtvis – och det har självfallet stora delar av EU också – understrukit vikten av god samhällsstyrning, demokrati och respekt för mänskliga rättigheter.

Inom EU-kretsen har vi också jobbat mycket med den svåra frågan om just kvinnors ställning. Det handlar om att visa på kvinnors och flickors rätt att gå i skola och inte bli kränkta på grund av kön och att se den potential som finns genom att kvinnor får mer tillgång till makt, ekonomi och arbete. Vi tror att det är en hävstång för att minska fattigdomen i världen och kanske få en bättre hantering av gemensamma resurser.

Därför blir frågan om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, som bland annat handlar om kvinnors rättigheter, en central fråga. Den är definierande därför att om man inte respekterar kvinnors rätt till sin egen kropp har man inte heller godkänt andra aspekter, tycker vi. Jag tror att det är en allmän inställning som enar oss i Sverige i den här frågan. Vi har en mycket hög svansföring och ett starkt stöd i riksdagen för att driva på SRHR-frågorna.

Jag tycker också att vi ska komma ihåg att det även handlar om andra saker, till exempel ungdomars rätt till sexualundervisning. Det är mycket som ingår SRHR-konceptet, inte minst LGBT-frågor. SRHR-frågan är central i svensk utrikes- och utvecklingspolitik.

Det här är första gången EU har en position när det gäller hur man ska agera i förhandlingsspelet i FN de kommande åren. En av Sveriges utgångspunkter har varit att vi måste försöka se till att EU inte talar med olika röster. Att vi inte har en enad EU-ståndpunkt betyder många gånger i praktiken att EU inte säger något i de här frågorna. Vi tycker att det vore förfärligt och har verkligen kämpat för att vi ska ha en sammanhållen EU-position och tvinga in malteser och polacker i detta.

Alla ni som jobbar med de här frågorna känner till att EU har varit splittrat i den här frågan. Det har gjort att kampen för SRHR-frågor i världen har fått ny front. När EU står splittrat ökar inflytandet för dem som inte vill se att detta får ett ökat utrymme. Därför har vår utgångspunkt varit att försöka hålla ihop EU-kretsen och även prova irländarna som har haft ordförandeskapet. Den här taktiken har fungerat rätt så bra, herr ordförande.

Nu har vi en kompromiss i EU som alla ställer sig bakom. Det har hänt lite nytt sedan vi var i utrikesutskottet i går. Där var det väldigt många som hade en känsla av att vi skulle gå på en linje som bland annat mina kolleger från Danmark, Frankrike och andra ville driva ännu hårdare för att definiera att här måste vi ha ett mycket högt tonläge från början även om det skulle innebära att EU spricker. Sedan har det skett ett arbete som gör att vi nu har en enad position som alla står bakom. De rådsslutsatser som föreläggs nämnden uppfyller enligt min uppfattning väl de kriterier som vi behöver ha när vi går in i förhandlingarna. Där följer man upp plattformar sedan tidigare, till exempel Kairoslutsatser, och använder det språk som redan finns, och man anger också explicit SRHR i rådsslutsatserna.

Vi är mycket glada över att vi har den här kompromissen. Sverige har jobbat aktivt med frågan. Om nämnden är intresserad tänkte jag också delge ett brev som har författats av mig och ett antal kolleger för att

uppmåna den höga representanten Ashton och kommissionären Piebalgs att mer tydligt driva de här frågorna i det dagliga arbetet. Det är inte alla 27 länderna som skriver under det brevet. Det har varit ett ganska tufft arbete under våren. De rådsslutsatser som vi har nu är helt annorlunda än de som det irländska ordförandeskapet en gång i tiden började cirkulera.

Jag tycker att vi har kommit en bra bit på vägen. Jag tycker att det är texter som Sverige kan stå bakom och arbeta hårt för.

Herr ordförande! Jag är mycket öppen för diskussion och samtal i den här frågan. Det handlar både om taktik och om innehåll. Jag går i god för innehållet. Jag vill hävda att det här är ett steg framåt. Jag tror också att frågorna i FN just nu, och då hänvisar jag till mitt eget panelarbete, går något hyggligare än vad vi har trott. Vi fick ett bakslag tidigare på det här området i andra FN-sammanhang. Det känns som om en del har tänkt efter och vi nu är i ett läge där vi skulle kunna flytta fram positionerna. Det skulle underlätta för FN:s fortsatta arbete med Post 2015-agendan om vi i den här specifika och mycket viktiga frågan kunde visa att EU står enat och har tagit ett halvt steg framåt. Därför finns det en mycket god möjlighet att vi nu kan bidra och leverera detta även från svensk sida. Jag skulle vara mycket glad om vi kan diskutera det ytterligare. Det är bland annat det vi har EU-nämnden för.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Det här avgörs ju slutligen den 25 juni på GAC, så det återkommer till nämnden.

Anf. 48 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Tack för föredragningen, biståndsministern! Vi har haft detta uppe i utrikesutskottet. Vi står bakom den linje som regeringen och ministern driver. Jag har bara ett litet inspel efter en konferens om Afrikas horn som jag var på nyligen. Vi vill förstås få in många dimensioner i fattigdomsbekämpningen. En fråga som jag vet att biståndsministern har satt upp handlar om fred och konfliktförebyggande. Frågan är om vi kan lyfta fram den ännu mer. Kan biståndsministern ge någon kommentar till det? När vi antar ett handelsavtal om hur fisket ska ske utanför Somalias kust kan det faktiskt påverka så att konflikterna ökar eller minskar i den regionen. Alla beslut vi fattar i EU får också en implikation på fred och konflikter i olika regioner, och i det här fallet i Afrika. Frågan är hur man mainstreamar in ett tankesätt om att förebygga konflikter framöver. Det är ett lite medskick, och vi kanske kan få en kommentar från biståndsministern.

Anf. 49 LARS OHLY (V):

Biståndsministern säger mycket av det som jag vill höra. Mycket av den kritik som vi har framfört, och som många biståndsorganisationer också har framfört, är att EU:s röst har om inte tystnat så i alla fall försvagats, framför allt när det gäller försvaret av kvinnors rättigheter och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Därför är de sju brev ett exempel på att det finns biståndsministrar som har insett detta. Det tycker jag är mycket bra. Jag tycker att det är bra att Sverige är med i den gruppen.

Det här är viktiga frågor, och jag ska återkomma till den strategiska frågan om hur man bäst når resultat. Men först vill jag säga något om sakpolitiken. Jag menar att de nya millenniemålen eller Post 2015 kommer att vara oerhört viktiga. Ett av skälen till det är just att vi ser att millenniemålen hade betydelse, kanske större än vad många av oss trodde när de antogs. Även om vi inte har lyckats nå alla mål har de faktiskt påverkat hur politiken har utvecklats och därmed också påverkat verkligheten på ett sätt som vi hoppas att nya mål också ska kunna göra.

Därför behöver vi nya mål som är tydliga med nords ansvar. De ska vara tydliga med att biståndsnivåerna måste öka. EU måste till exempel självt leva upp till 0,7-procentsmålet. De måste vara tydliga när det gäller behovet av en samstämmig utvecklingspolitik. Det går faktiskt inte att föra en biståndspolitik som inte står i samklang med övriga politiska områden, framför allt handels-, jordbruks-, fiskeripolitik med mera. Målen måste naturligtvis vara skarpa vad gäller fattigdomsbekämpning. De måste vara mycket tydliga när det kommer till jämställdhet, och de måste vara ekologiskt hållbara.

Det här är en sammanfattning som jag tror att vi är överens om. Det finns ingenting i detta som är oerhört kontroversiellt i Sverige, men på en global nivå är alla de här frågorna mycket kontroversiella. Den som är mest kontroversiell inom EU är väl trots allt synen på kvinnors rätt sina kroppar och synen på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Anledningen till att jag fortfarande misstror strategin att EU ska tala med *en* röst är att jag har sett hur EU har agerat tidigare. Man har kompromissat på ett sätt som har gjort att Malta, Polen och kanske Ungern har varit ganska nöjda. I stället har en röst för kvinnors rättigheter och för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter tystnat i det globala sammanhanget. Där menar jag att Sverige bör göra en avvägning. Det får aldrig vara viktigare att bli enig i EU-gruppen än att föra fram viktiga synpunkter, framför allt på jämställdhet, i FN-sammanhang.

Det är naturligtvis en avvägning. Kan man nå så långt att man tycker att EU spelar en progressiv roll för att lyfta fram de krav och de rättigheter som vi menar måste lyftas fram ska man gå på det spåret.

Min misstänksamhet kvarstår där på goda grunder utifrån ganska dåliga erfarenheter av hur EU tidigare har agerat. Jag misstror inte biståndsmministern. Men jag misstror möjligheterna att nå en kompromiss som är tillräckligt bra och skarp.

Precis som ordföranden påpekade kommer detta inte att vara en beslutspunkt på biståndsmministtermötet. Det kommer inte heller att vara en beslutspunkt för miljöministrarna utan kommer upp på utrikesministermötet i juni.

Vad jag vill markera med detta inlägg är att om vi inte då ser en tydlig framgång i den kompromiss som utrikesministrarna ska ta ställning till tvingas vi till en avvikande mening.

Skälet är att vi tror att det i det läget skulle vara bättre att Sverige var en tydlig förespråkare för vår egen politik än att vi underordnar oss en dålig kompromiss som kanske till viss del dikteras av Malta och Polen.

Anf. 50 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Herr ordförande! Jag vill börja med att tacka biståndsmministern för föredragningen. Det är oerhört viktiga frågor och den stora utmaningen

inför framtiden. Jag vill uppehålla mig kring den mer kontroversiella frågan i detta paket. Det handlar om SRHR.

Jag delar inriktningen och vikten av rätten att bestämma över sin egen kropp även för kvinnor och Sveriges vikt i detta arbete. Jag delar den inställningen med Lars Ohly i den delen. Likväl måste jag säga att det arbete som den svenska regeringen hitintills har genomfört i förhandlingarna har varit ett föredöme. Man har på ett bra sätt tryckt på. Det blir intressant att följa hur långt man kan gå i den delen.

Jag delar uppfattningen att det är viktigt att tala med en röst i EU. Vi får inte glömma bort att detta inte är det enda instrument som kommer att ligga på FN:s generalsekreterare Ban Ki Moons bord och forma post-millenniemålen.

Det kommer att vara högnivåpanelen där biståndsministern själv sitter och jag utgår från har fört fram SRHR-frågorna. Det kommer också att vara den parlamentariska delen där vi alla parlamentariker i Sveriges riksdag har en viktig roll.

I det arbetet kan jag i det här sammanhanget nämna att nästa vår kommer Sverige och Sveriges riksdag att stå värd för utvecklingskonferensen IPCI. Det är 20 år efter Kairokonferensen. Den kommer att hållas i Stockholm nästa vår i april.

Det är viktigt att vi som riksdagsledamöter alla deltar i det aktiva arbetet för att skicka ett tydligt budskap till Ban Ki Moon från oss parlamentariker.

Alla dessa kanaler kommer att ligga vid sidan av varandra. Det kommer inte bara att vara det förhandlingsarbete som sker mellan regeringarna som kommer att utveckla de nya post-millenniemålen.

Det är viktigt att EU talar med en röst. Då blir EU starkare. Samtidigt är det viktigt att lyfta fram SRHR-frågorna. Om inte vi lyfter fram dem som ändå har en liberal inriktning och en liberal syn i de delarna är det inte heller någon annan som gör det.

Jag välkomnar det brev som vi har fått på vårt bord här i dag.

Anf. 51 TOMMY WAIDELICH (S):

Mycket klokt har sagts här av såväl biståndsministern som ledamöter. Vi har egentligen tre synpunkter på det som vi tycker är viktigast i arbetet.

Det första är att själva agendan måste bidra till en hållbar utveckling. Det gäller såväl socialt och ekonomiskt som miljömässigt.

Det andra är att det är väldigt viktigt med fokus på jämställdhet och att vi har ett utvecklingssamarbete som ger kvinnor starkare utvecklingsresultat.

Det tredje är SRHR, som Sverige är känt för. Jag förstår ambitionen och tycker också att den är rätt att man ska nå EU-enighet. Det är ett värde i sig. Men det måste vara en EU-enighet som har en ambition som är högre än den hos dem som vill minst.

Det är någonting som vi får bedöma när vi närmar oss beslutspunkten om vi tycker att det är så pass mycket att det räcker. Jag vill önska biståndsministern lycka till. Jag tycker också att det är ett bra brev.

2012/13:38

24 maj

Anf. 52 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr ordförande! Tack för att vi ändå tar tillfället här. Jag tror att även miljöministern vill tala med nämnden om dessa frågor. Det är bra att vi har en rejäl sittning just på SRHR här i dag men också i en del andra frågor.

Jag är därför tacksam för frågan från Désirée Pethrus men också Lars Ohly rent allmänt och att vi ser på vilken roll vi har för den fortsatta fattigdomsminskningen i världen och EU som global aktör.

Det gäller att leva upp till sina åtaganden, ODA-nivåerna. De ingår i det vi nu har som diskussionspunkt. Det gäller även samstämmighetspolitiken. Den var en egen dagordningspunkt, men den finns också i råds slutsatserna.

Ett av EU:s bästa svar är att visa att man i andra beslut kan ha en global analys av vad det betyder i ett fiskeavtal, ett frihandelsavtal eller vad det nu är för någonting. Det gäller att ha ökad kunskap om vad det får för effekter när EU agerar för EU:s egen roll.

Det är lite så vi försöker jobba med politik för global utveckling i Sverige. Vi kan göra mer på båda nivåerna. Det har vi i gång processer för.

Den fråga som Désirée Pethrus reser är viktig att påtala. En av punkterna handlar just om frihet från våld. Den adresserar väldigt många av dem som i dag lever kvar i fattigdom. Man brukar tala om den miljard som inte har en förmåga att uppnå något av millenniemålen.

Det kännetecknas ofta av att det är länder som har varit eller är i konflikt eller riskerar att återfalla i konflikt för att freden är så skör. Våldet har etablerat sig i samhället inte nödvändigtvis som krig mellan stater.

Det handlar om våldsnivåerna, kriminaliteten, kvinnors utsatthet och våld i hemmet. Våldet har sådana enorma nivåer att det påverkar barnens uppväxt och också ekonomisk aktivitet. Man vill inte investera i ett land där man riskerar att helt plötsligt få våldsbrott.

Det är någonting som nu börjar blir en mer universell agenda. Dessa mål ska också adressera sådant där vi själva måste bli duktigare på konfliktlösning. Det handlar om att kanske jobba utifrån en lokal nivå.

Det är en fråga som jag har drivit i den panel jag nu sitter i. Våra afrikanska vänner säger: Kan ni inte adressera bristen på säkerhet kommer ni inte att få någon utveckling.

Vi har själva en princip i Sverige som handlar om att säkerhet, utveckling och mänskliga rättigheter hänger ihop. Annars blir det inte hållbart om hur vi ska leva tillsammans på den här planeten.

Har vi inte goda institutioner som understöder det och inte ens kan bevara fred och trygghet mellan oss själva, hur ska vi då kunna ta ansvar för miljö- och klimatförsämringar?

Punkten F erkänner just det faktum som Désirée Pethrus tog upp här. Det är också adresserat och någonting som Sverige driver.

Det gäller också löftena från oss till dem. Jag tror att vi fortsatt kommer att behöva ha mycket insatser i en framtida utvecklingsagenda som handlar om hur vi ska finansiera. Hur ska vi finansiera eventuella nuvarande obalanser?

Hur ska vi gemensamt kunna se till att vi har utbyte av information vad gäller teknik, handel och migration? Det är en mängd frågor där

Sverige många gånger har en mycket mer öppen attityd än många andra EU-länder.

Det handlar också om att leva upp till internationella åtaganden i alla deras delar. Det gäller vare sig det är ett direktiv som handlar om hur vi ska hantera havsmiljöerna som att vi ska leverera på ODA, Official Development Assistance.

Vi har drivit detta väldigt hårt i rådet. Det finns i 8 § att man ska leva upp till 0,7 procent av bni.

Denna fråga har vi förut diskuterat i EU-nämnden. När vi för två år sedan började på mitt och den brittiska ministerns initiativ att ta upp det också för stats- och regeringscheferna gick det hyggligt. Nu är det ursvårt.

I den ekonomiska och finansiella krisens Europa drabbas också de fattiga länderna och våra internationella åtaganden.

Det är tråkigt att se att andra like-minded-länder som vi tidigare har haft en väldigt hög svansföring med – Danmark och Finland med socialdemokratiska finansministrar – nu inte lever upp till samma höga standard de har haft tidigare.

Det är Sverige och Storbritannien som med borgerliga finansministrar som nu ser till att vi fortsatt har kvar detta på dagordningen. Det beror på att man gör rätt så stora neddragningar i Europa.

Det är väldigt viktigt att vi nu fortsätter, oavsett regering i Sverige, och att vi är överens om att vi har vissa principer som vi följer.

Därför är det nu oroväckande att EU med den trend vi nu ser enligt min bedömning inte kommer att nå detta till 2015 i Holland och i Finland. Där vill min kollega öka, men hon får inte igenom det i regeringen.

Vi kommer inte att lyckas uppnå de mål som EU ha satt. Det blir väldigt tydligt för mottagarländerna att säga: Här hänger det inte ihop.

För mig är detta en principfråga men också en trovärdighetsfråga. Det är därför vi ha drivit den väldigt hårt i EU. Men det är nu svårt att få majoritet för det.

Vi får se hur den fortsatta hanteringen går. Nu finns det i rådsslutsatserna. Vi kommer att fortsätta att ha det så. Det gäller rådsslutsats 8.

Vad gäller kvinnors och mäns rättigheter vill jag be nämndens ledamöter att läsa rådsslutsatserna som de nu har skickats ut till er. De är inom klammer – det har ni sett – på punkten 16 e. Vi hoppas att det är vad vi ska kunna få igenom.

Nu har ni sett brevet. Det är upp till ordföranden att tolka vad nämnden har för uppfattning. Jag skulle vilja be om ett mandat att vi får fortsätta med den text där också SRHR nämns. Där försöker vi nu tillsammans med like-minded i enlighet med sjubrevet och andra att få in våra andra mer motsträviga länder på den linjen.

Det är precis som Lars Ohly säger. EU:s röst har tystnat. EU har gett utrymme för tystnaden. När dessa frågor diskuteras i FN, eftersom det inte finns en enighet i EU-kretsen, talar Sverige för sig självt.

Jag kan lova Lars Ohly att vi kommer att fortsätta att tala och vara aktivistiska i dessa delar, och vi är det. Det är vi genom vårt stora stöd i många FN-organ. Men vi har också många gånger gjort egna förklaringar när vi tycker att EU inte har hållit ihop.

Den här gången har vi tvingat in de andra i båset. Det gör att EU åtminstone inledningsvis innan ens FN har börjat hantera de här frågorna

2012/13:38

24 maj

kan säga: EU tycker att frågan om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter ska vara med på en kommande utvecklingsdagordning.

Vi tycker att det är viktigt att man tar ytterligare steg för nuvarande millenniemål och att man lever upp till vad man lovade för mer än 20 år sedan i Kairoplattformen. Detta är absolut minimum när det gäller vart vi nu ska gå.

Bristen på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter drabbar inte bara kvinnor utan också LGBT-människor och barn i dag. Det är också därför vi måste jobba med unga människor om hela agendan.

Det är ett framsteg och blir också en utmaning i FN och ett bakslag för de bakåtsträvande krafter vi nu har om EU skulle kunna enas om rådsslutsatserna som en ingångspunkt i de fortsatta förhandlingarna.

Vi kommer att återkomma i en mängd olika forum. Det kommer också att komma skarpa ställningstaganden under resans gång. Vi är inte framme med dagens millenniemål. De ska gälla till 2015.

Det är nu ett helt år i FN där EU vid återkommande tillfällen kommer att ta upp dessa frågor i olika forum och kanske också på en del andra råd. Det skulle jag tycka vore bra. Nu ligger det mycket på utvecklingsministrarna och miljöministrarna.

Här vill jag säga att regeringen mycket samlat har jobbat med detta. Även bland miljöministrarna har Lena Ek mycket framgångsrikt lyft fram att vi inte kommer att få en miljömässigt hållbar minskning om vi inte också engagerar kvinnor och ser ett genderperspektiv även i den aspekten.

På det här rådet kommer frågan att diskuteras väldigt nogsamt, och korten kommer att provas.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Det brev som nu har blivit utdelat finner stöd i det som biståndsmministern muntligen anför. Det blir därmed en del av den standpunkt som regeringen nu redovisar här.

Anf. 54 TOMMY WAIDELICH (S):

Jag vill protestera mot verklighetsbeskrivningen att det skulle vara socialdemokratiska finansministrar som sitter och bromsar.

Jag har i mitt tidigare uppdrag som ekonomisk-politisk talesperson och i mitt nuvarande uppdrag för styrelsen för Europas socialdemokrater träffat en hel del socialdemokratiska finansministrar och även andra som sitter i regeringarna.

Mitt intryck är precis det motsatta. Det är de nordiska regeringarna som är våra vänner. Det är också några av dem som har skrivit under brevet. Resonemanget håller inte riktigt ihop.

När man eftersträvar enighet borde man också försöka se till det som förenar. Här ser biståndsmministern problemen hos dem som egentligen är våra vänner och möjligheter hos dem som bromsar.

Det är en lite oroväckande ingång i detta. Jag hoppas att jag har förstått det hela fel.

Anf. 55 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Jag ber om ursäkt. Det var absolut inte någon anledning att blåsa till strid. Snarare gällde det ODA-nivåerna om 0,7 och Sveriges därutöver

höga ambitioner. Det var mer en vädjan eftersom vi ser att en del länder som har en folklig opinion, tror jag, och partier som ifrågasätter om vi ska ha ett ökat engagemang har haft svårt att fullfölja debatten om att EU ska ta sitt ansvar och att varje enskilt land ska upprätthålla sina ODA-nivåer. Vi har sett det ske i Holland och Finland. Det handlar inte om moderater eller socialdemokrater utan om debattklimatet och hur man skapar folklig förankring för att uppfylla internationella löften och en hög biståndsnivå.

Det är därför det är viktigt när vi diskuterar ODA-nivåerna i nämnden att vi ser till att detta ska vara ett signum för Sverige oavsett. Vi ska vara stolta över att vi orkar dra detta i en tid när Europa krisar finansiellt och ekonomiskt. Sverige visar dock att det går att göra både och, ta globalt ansvar och fullfölja dessa åtaganden om att upprätthålla 0,7 procent.

Men 2015 kommer vi att stå i ett läge där EU inte levererar i enlighet med den plan som är utlagd. Det kommer att drabba EU:s globala trovärdighet, och då räcker det inte att Sverige och ett fåtal andra EU-länder orkar komma över 0,7. Innan har vi kunnat kompensera det, för vi har varit så pass många länder som har gjort det.

Holland kan dock tänkas dra ned. Hollands regering leds inte av en socialdemokrat utan av Mark Rutte. Inte heller Finland leds av en socialdemokrat, så det är ett delat ansvar.

I nämnden är det dock viktigt att vi diskuterar dessa frågor och ser att vi måste ha hållbara statsfinanser i Europa. Vi måste också se till att vi lever upp till detta och att det inte är de fattiga människorna som ska betala för att vi inte har haft våra egna finanser i ordning. Vi måste fortsätta att upprätthålla ett gott stöd för denna politik.

I EU-kretsen är det nämligen svårt att hålla fast vid de punkter som vi redan har lovat varandra. Jag ville varna nämnden för detta, för vi kommer sedan att gå in i en valrörelse i Sverige. Vi kommer också att ha nya rådsslutsatser där EU kanske börjar rymma från denna punkt eftersom vi i dag är så få som lever upp till detta.

Jag ville visa vår stolthet och samhörighet för just ODA-nivåerna eftersom det är en A-punkt och också del i post-2015-ramverket och att vi är glasklara på denna punkt. Vi är som sagt rätt få inom EU som håller fast vid detta, och vi kan hålla fast vid det tack vare att det är internationella åtaganden.

Vad gäller brevet, Tommy Waidelich, är det absolut like-minded. Inte minst är vår miljöpartistiska kollega i Finland Heidi Hautala, som tidigare har suttit i Europaparlamentet med ett starkt MR-perspektiv, delaktig i detta. Det är även min kollega i Frankrike, som också har suttit i Europaparlamentet. Det har också både Tommy Waidelich och jag gjort. Man jobbar nu med dessa frågor, och där är det som sker mycket välkommet. Frankrike har till exempel för första gången en riktig biståndsminister som dessutom är med i arbetet för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

En del tecken i EU är lite ledsamma. Vi nämnde några länder tidigare, Malta och Polen, men det finns också processer vad gäller SRHR-frågorna där vi har fått några fler vänner. Därför är det så viktigt att hålla ihop i detta och se till att Sverige och EU står starka i den debatt om FN:s nya millenniemål som kommer att pågå i ett flertal år.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:
Jag vill bara påpeka att vi nu snävar in mot dagordningen.

Anf. 57 TOMMY WAIDELICH (S):
Jag vill inte bidra till ytterligare partipolitisering i denna diskussion. Det är bra att biståndsministern nyanserar sitt första inlägg med att säga precis det jag tänkt säga, nämligen att det är koalitionsregeringar. Det råkar vara socialdemokratiska finansministrar, men det är också borgerliga statsministrar och socialdemokrater i minoritet.

Det är dock inte detta vi ska fördjupa oss i, utan vi ska försöka se det som är det gemensamma och uppnå en enighet. Därför välkomnar jag biståndsministerns nyansering och hoppas att vi inte behöver gå in på vem som sitter var och vilket parti som står för vad, för då kommer vi att sitta här många fredagar till långt in på eftermiddagen.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:
Vi kommer att sitta här många fredagar. Frågan är bara hur länge.

Anf. 59 MARIE GRANLUND (S):
Jag reagerade också och instämmer med Tommy Waidelich i att det är ganska provocerande att ministern försöker göra det till politisk pajkastning när vi talar om något så viktigt som biståndsnivåer och den fattigare delen av världen. Det är som att ministern vädjar till EU-nämnden att vi ska stå upp för biståndsnivåer. Vem är det som har kört vem framför sig vad gäller biståndet? Mig veterligen är det sju av åtta partier som står upp för detta.

Jag hoppas att vi kan ha en nyanserad debatt framöver. Jag hoppas också att vi kan hålla oss inom de tidsramar som är satta.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:
Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Detta tar oss fram till punkt 9, Agenda for Change. Detta är också en diskussionspunkt.

Anf. 61 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):
Herr ordförande! Agenda for Change har varit uppe tidigare. Nu har vi en möjlighet att tala med höga representanten Ashton om detta.

Detta är ett sätt för oss biståndsministrar att hålla lite koll på hur kommissionen och EEAS arbetar tillsammans med just Agenda for Change, inte minst eftersom vi nu går in i processer både i Sverige och i EU med gemensamprogrammering.

Det är ett resultat av den biståndsförnyelse som sker i världen, där vi försöker ha en annan typ av arbetsfördelning och använder EU och dess medlemsstaters gemensamma och komparativa fördelar genom att se vem som är verksam var och hur vi kan arbeta tillsammans. Framför allt ska vi vara tydliga med att Agenda for Change har ett och samma mind set.

Det vi framför allt kommer att diskutera med anledning av programmeringen är de tematiska huvudpelarna om främjande av mänskliga

rättigheter, demokrati och rättsstatens principer samt inkluderande hållbar tillväxt för mänsklig utveckling.

Detta är en utveckling som har skett under senare år i EU. Från det svenska ordförandeskapet 2009 har vi äntligen börjat diskutera demokrati i EU:s relationer med tredjeland. Det har fått ett ökat genomslag också i hur EU programmerar och hur man jobbar med sitt bistånd så att man gör mer riktade insatser för det långsiktiga uppbyggandet av bättre samhällsstyrning.

Det gäller också att i både hur man arbetar och hur man planerar och gör insatser titta på att det ska vara en inkluderande och hållbar tillväxt. Det ska alltså vara socialt långsiktigt eftersom vi inte måste ha bara tillväxt i världen utan även måste titta på de människor som inte har möjlighet att själva komma in i globaliseringen. Detta är framför allt viktigt i biståndssagendan. Viktigt är också hur det leder till bättre hantering av miljö- och naturresurser.

Det blir nog en bra diskussion. Det som medlemsstaterna framför allt efterfrågar är en större öppenhet. När vi går in i gemensamprogrammering behöver vi byta mer data med varandra och ha ett ökat informationsutbyte också om hur Agenda for Change implementeras och planeras. Här kommer en översyn ske av EEAS. Här har vi ett delat ansvar. Höge representanten Ashton håller i politiken, och kommissionären i verktyget. Därför är det viktigt att vi får tid att diskutera Agenda for Change med gemensamprogrammeringen.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till punkt 10, Övriga frågor. Här står det "Lunch" på dagordningen.

Anf. 63 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr ordförande! Det är en lunch som kommer att ske tillsammans med FN:s biträdande generalsekreterare Jan Eliasson. Jag kommer själv inte att närvara, för jag är då på väg till New York för att förhandla i panelarbetet. Vi har också Indonesiens president på plats i Sverige. Han är en av tre co-chairs i panelen.

Jan Eliasson är som sagt med på lunchen och kommer att tala med våra kolleger om utvecklingsagendan efter 2015. Det är en av punkterna som kommer att avhandlas i lunchatmosfär. Diverse övriga frågor av samordningskaraktär brukar också dyka upp vid denna typ av tillfällen, men vi kommer inte att förbinda oss till något.

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen på denna punkt. Därmed har vi nått dagordningens slut och tackar biståndsministern med medarbetare för i dag och önskar trevlig helg.

2012/13:38

24 maj

**3 § Konkurrenskraft (utbildning och rymdfrågor)
Statssekreterare Peter Honeth**

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft (utbildning och rymdfrågor) den 18–19 februari 2013
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft (utbildning och rymdfrågor) den 29–30 maj 2013**

Anf. 65 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Peter Honeth med medarbetare välkomna till nämnden.

Det finns inga A-punkter på statsrådets ansvarsområde.

Har statssekreteraren något att säga med anledning av återrapporten från mötet i rådet den 18–19 februari?

Anf. 66 Statssekreterare PETER HONETH:

Nej, det hände inget speciellt som jag har anledning att rapportera.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen och beger oss till punkt 10, Meddelande från kommissionen om EU:s rymdindustripolitik.

Det är fråga om ett beslut, och det är en ny fråga för nämnden.

Anf. 68 Statssekreterare PETER HONETH:

Det handlar om antagande av rådsslutsatser. Rådsslutsatserna som ska beslutas redogör för hur en europeisk industripolitik på rymdområdet bör utvecklas. Det betyder att det inte finns färdig i detalj utan ska utvecklas. I rådsslutsatserna betonas att det är viktigt med nära samverkan mellan EU och ESA, som är den andra stora rymdorganisationen och att rymdverksamheten har en strategisk betydelse. Därför kommer kommissionen att bli uppmanad att analysera behovet av ett legalt ramverk för rymdfrågor som tar hänsyn till industrins behov. Man betonar betydelsen av investeringar i forskning, av små och medelstora företags roll, av säkerställande av kompetent arbetskraft och oberoende tillgång till rymden, vilket i sin tur innebär utveckling av bäraraketer för Europa.

Regeringen anser sig kunna stödja rådsslutsatserna. Regeringen har i diskussionerna särskilt poängterat nära samverkan mellan EU och ESA så att man inte drar åt olika håll.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt under punkt 10.

Vi går vidare till punkt 11, Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om inrättande av ett stödprogram för rymdövervakning och spårning. Detta är en informationspunkt.

Anf. 70 Statssekreterare PETER HONETH:

Det är en framstegsrapport som presenteras för rådet om just stödprogram för rymdövervakning. Det viktigaste i kommissionens förslag är etablering av en tjänstefunktion på europeisk nivå för att försöka undvika kollisioner mellan rymdfarkoster och det som brukar kallas rymdskrot,

vilket det finns ganska mycket av i den nära rymden. Det här handlar om ett frivilligt program, och finansieringen av programmet är tänkt att komma via kommissionen centralt från sådana program som redan finns som rör rymden, inklusive Horisont 2020.

Regeringen har ställt sig positiv till förslaget. Det här är någonting som enskilda medlemsstater inte kan åstadkomma, utan det förutsätter en europeisk samverkan.

Anf. 71 JOHAN LINANDER (C):

Jag tänker att det inte är något som enskilda medlemsstater kan göra, men är det ens något som bör ligga på europeisk nivå? Finns det ingen global diskussion? Gör USA samma sak till exempel?

Anf. 72 Statssekreterare PETER HONETH:

Ja, så är det. Det finns ett behov av långsiktigt samarbete. Men det är också viktigt att Europa utvecklar sina metoder, sin kompetens, för att kunna delta i ett globalt samarbete. Men syftet är långsiktigt, att det också ska ske på global nivå, för det är naturligtvis rimligt och nödvändigt.

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Jag finner då att vi har att tacka för informationen under punkt 11.

Vi går vidare till punkt 12, Horisont 2020, som är uppdelad i en a- och en b-punkt. Det är både information och diskussion. Jag vet inte om statssekreteraren vill ta båda i ett svep.

Anf. 74 Statssekreterare PETER HONETH:

Ja, det verkar lämpligt. Det handlar om en lägesrapport om förhandlingarna mellan rådet, via ordförandeskapet, och parlamentet och en diskussion om de öppna frågor som fortfarande finns i de diskussionerna. Jag tänkte bara kort redogöra för dem.

En rör ersättningsreglerna för deltagande i Horisont 2020, och det handlar egentligen om hur man ska ersätta de indirekta kostnaderna. Rådet har efter rätt mycket diskussioner landat i att det ska ske schablonmässigt, vilket också har varit den svenska ståndpunkten, med ett understrykande av att det leder till en betydande förenkling, medan parlamentet har velat öppna för att man ska ersätta de verkliga indirekta kostnaderna, vilket förutsätter en betydligt större apparat hos kommissionen för att få igenom det. Det kommer också att dröja betydligt längre.

För att kunna hantera den oro som har funnits hos en del aktörer runt om i Europa har Sverige medverkat till att man höjer ersättningsgraden för indirekta kostnader från kommissionens ursprungliga förslag på 20 procent till 25 procent, vilket innebär att till exempel universitet och högskolor kommer att komma ut bra ur den här ersättningsnivån.

Den andra frågan gäller deltagande för så kallade mindre utvecklade forskningsnationer – de nya medlemsstaterna, kan man väl enkelt översätta det till. Här är det så att parlamentet vill att det ska avsättas en särskild budgetrubrik för det breddade deltagandet, medan rådet menar dels att det finns särskilda pengar i form av regionalfonder, som bland annat har syftet att bygga upp forskningskompetens, dels att man inte bör ha en

särskild målsättning och en särskild budgetrubrik utan att det här bör hanteras, i den mån det behöver hanteras, som en horisontell fråga.

Sverige har i den frågan stött det som nu är rådets ståndpunkt.

Den tredje frågan är åtgärder för att integrera vetenskap i samhället. Det är samma sak här, att parlamentet vill ha en egen målsättning och en egen budgetrubrik medan rådets ståndpunkt är att det bör vara en horisontell fråga, som egentligen präglar flertalet av de specifika programmen, där just detta med vetenskapen i samhället bör vara en viktig del.

Sveriges ståndpunkt har varit densamma som rådets, även om man väl kanske på den här punkten kan ana att detta kan vara en av de kompromissmöjligheter som kan behövas för att öppna för någonting specifikt.

Budgetfördelningen: Där vill parlamentet jämfört med kommissionen och rådets förslag satsa mer på industriellt ledarskap och i stället dra ned på det som har kallats samhällsutmaningar. Där är Sveriges ståndpunkt densamma som ordförandeskapets och kommissionens, speciellt som samhällsutmaningar var någonting som lanserades under det svenska ordförandeskapet och har slagit igenom på ett bra sätt i budgeten.

Parlamentet vill också omfördela medel inom excellensdelen, så att bland annat det europeiska forskningsrådet skulle få minskade resurser. Det är också någonting som regeringen har ställt sig negativ till, och vi står bakom ordförandeskapets förslag. Här har Sverige långsiktigt stött det europeiska forskningsrådet.

Det betyder väl att det, möjligen med några öppningar, säkert kommer att behövas kompromisser i de fortsatta förhandlingarna, men väsentligen är regeringens ståndpunkt att stå bakom det som har beslutats av rådet. Det bygger inte minst på tanken om förenkling och att några för Sverige viktiga principiella markeringar annars skulle till någon del riskeras.

Anf. 75 THOMAS STRAND (S):

Vi har ingen avvikande mening i de här frågorna. Jag skulle bara lite kort vilja säga att just frågan om vetenskapen i samhället, som statssekreteraren redogjorde för, är en viktig sak. Vi välkomnar om regeringen har en öppen attityd om det skulle behövas några kompromissförslag.

Anf. 76 Statssekreterare PETER HONETH:

Regeringens uppfattning är också, som sagt, att detta med vetenskap i samhället är viktigt. Vi kan väl tycka att det egentligen är ett bättre sätt att försöka få det att genomsyra på bredden i programmen, i stället för att ha det som en särskild punkt. Men skulle det vara så att det blir nödvändigt med kompromisser med parlamentet är väl det här en fråga där man möjligen skulle kunna tänka sig det.

Anf. 77 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning. I övrigt tackar vi för informationen.

Därmed går vi vidare till punkt 13, Gemensam programplanering. Även detta är en diskussionspunkt.

Anf. 78 Statssekreterare PETER HONETH:

Detta handlar om att kommissionen och rådet tidigare har beslutat att förbättra samarbetet mellan medlemsstaterna när det gäller forskning, men på medlemsstaternas egna beslut och med finansiering från medlemsstaterna. Det finns då inte finansiering från kommissionen, åtminstone inte väsentligen, i det här. Rådet har tidigare beslutat om tio sådana program eller områden. Sverige deltar för närvarande i åtta av dem.

Det har varit svårt att få en stor uppslutning kring flera av dessa program som rådet tidigare har beslutat om. Det gör att regeringen har en något avvaktande hållning till hur man ska förhålla sig till gemensamma program. Det är svårt, inte minst i nuvarande budgetläge, att få en stor uppslutning. Regeringen tycker åtminstone att det inte är aktuellt att inrätta ytterligare sådana program. Och när det gäller de befintliga tio bör utgångspunkten vara att delta i sådana program dels där Sverige har en stark forskning, dels där vi kan se ett tydligt mervärde för Sverige och svensk forskning genom att delta.

Anf. 79 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till punkt 15, Meddelande från kommissionen om att förbättra och fokusera unionens internationella samarbete inom forskning och innovation: en strategi. Det är en beslutspunkt.

Anf. 80 Statssekreterare PETER HONETH:

Det handlar om att anta en relativt allmänt hållen inriktning eller ett program för EU:s internationella samarbete utanför EU när det gäller forskning och innovation. I slutsatserna beskrivs att det är viktigt med ett sådant samarbete för att stärka forskning och innovation inom EU för att möta samhällsliga utmaningar och att det generellt kan bidra till att stärka EU:s internationella relationer. Man lanserar tanken på att det ska utvecklas fleråriga så kallade färdkartor och gemensamma principer. Det finns ett strategiskt forum för internationellt samarbete inom vetenskap och teknologi som föreslås att inte få en beslutanderoll, vilket har varit under diskussion, utan fortsätta som ett rådgivande organ.

Regeringens ståndpunkt är att vi inte ser någon anledning att inte ställa sig bakom det här men att det ändå bör markeras att det är det nationella, det bilaterala på nationell nivå, samarbetet med andra länder som måste vara tyngdpunkten i Europas samarbete med andra länder. EU är kompletterande och inte huvuddelen av samarbetet.

Anf. 81 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Vi är skeptiska till att man i rådsslutsatserna om strategisk inriktning på forskning lägger fokus på associerade länder, och samma sak i Horisont 2020, vilket också inkluderar grannländer och associerade länder. Jag anmäler därför avvikande mening.

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Den är noterad. Vill statssekreteraren kommentera det?

Anf. 83 Statssekreterare PETER HONETH:

Man kan naturligtvis ha olika syn på detta. Regeringens syn är att det är viktigt att EU utvecklar den typen av samarbete men hela tiden med betoning av att det ändå är ett kompletterande samarbete. Det väsentliga ska fortsatt ligga på ländernivån.

Anf. 84 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens ståndpunkt, men jag har noterat avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till punkt 16, Rådgivande verksamhet för det europeiska området för forskning. Det är en beslutspunkt.

Anf. 85 Statssekreterare PETER HONETH:

Det finns sedan tidigare beslut om att inrätta en rådgivande kommitté till kommissionen när det gäller forskning och innovation. Den har tillkommit under stark medverkan från svensk sida för att öka medlemsländernas inflytande i förhållande till kommissionen över forsknings- och innovationsfrågorna. Nu föreslås att namnet på den rådgivande kommittén ska ändras från European Research Area Committee till European Research Area and Innovation Committee.

Regeringens ståndpunkt är att vi tycker att det är lite tveksamt att man ska behöva ändra namn, för innovationer ingår redan i mandatet för denna kommitté. Å andra sidan har vi svårt att tycka att det är någon väldigt väsentlig fråga.

Anf. 86 ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Nu går vi över till punkt 17, Övriga frågor. Då är det fråga om bokstäverna h, i och j som faller inom statssekreterarens område.

Anf. 87 Statssekreterare PETER HONETH:

Jag har egentligen inte så mycket att säga om detta. Det finns, som jag redan har kommenterat, en information från kommissionen om detta med samarbete mellan EU och ESA. Sverige betonar starkt vikten av att det ska vara ett nära samarbete.

Punkten i handlar om det särskilda Kopernikusprogrammet, och där kommer kommissionen helt enkelt att presentera sitt förslag till förordning. Regeringen har i dagsläget inte några särskilda synpunkter på det.

Punkten j är Europeiska atomenergigemenskapens forsknings- och utbildningsprogram och en informationspunkt om förhandlingarna om detta, där en särskild fråga har varit medlemsstaternas kontroll över kommissionens befogenheter, alltså hur det ska utformas, den så kallade kommittologin. Det finns ett förespråkande av att det ska finnas två särskilda kommittéer. Regeringen har egentligen inte någon annan eller särskilt avvikande synpunkt på detta.

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen under punkt 17.

Jag ber att få önska statssekreteraren med medarbetare en trevlig helg.

Anf. 89 ORDFÖRANDEN:

Jag vill hälsa statsrådet Ewa Björling med medarbetare välkomna till EU-nämnden. Det finns några A-punkter, och det kanske finns något att säga med anledning av mötet i rådet den 18–19 februari.

Anf. 90 BÖRJE VESTLUND (S):

När det gäller A-punkterna skulle jag vilja att vi – kanske inte här men i näringsutskottet någon gång – tar upp alla dessa antidumpningsdiskussioner. Ibland förstår man inte motivet till antidumpningsåtgärder. Men det vi kan kanske ta vid ett annat tillfälle. Det är nog svårt att reda ut det här vid bordet.

Anf. 91 ORDFÖRANDEN:

Det var osäkert vilken punkt på dagordningen Börje Vestlund refererade till.

Anf. 92 BÖRJE VESTLUND (S):

Det var A-punkten.

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Beträffande återrapporten: Finns det något att säga utöver det material som nämnden har fått?

Anf. 94 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Jag frågar så här i stället: Vill ni att vi ska dra återrapporten, eller räcker det material som redan finns?

Anf. 95 ORDFÖRANDEN:

Vi kan fråga om det finns några frågor till statsrådet.

Det finns det inte, och då tackar vi för informationen och går vidare till dagordningspunkt 3, som gäller revision. Här finns punkterna a och b. Det är fråga om diskussion, och det är en ny fråga för nämnden.

Anf. 96 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Jag vill bara snabbt, innan jag går in på detta, säga beträffande antidumpningsåtgärder att jag gärna kommer till näringsutskottet och pratar om det. Det är en fråga som kommer att aktualiseras mer och mer, eftersom man också föreslår förändringar.

Punkt 3 gäller revisorer och revision. Det irländska ordförandeskapet har planerat dels en lägesrapport, dels en riktlinjedebatt om kommissionens förslag till ändringar i revisorsdirektivet och förslag till en förordning om revisorer och revision i börsbolag och finansiella företag.

Kommissionens förslag är väldigt omfattande och avser huvudsakligen valet av revisor och mandattiden, revisionsuppdragets utförande och revisionsberättelsens utformning, revisionsbyråernas organisation och möjligheter att utföra andra tjänster än revision, revisorernas förutsättningar att arbeta gränsöverskridande samt tillsynen över revisorer. Syftet med förslagen är att stärka revisorns oberoende, öka revisionskvaliteten, stärka tillsynen och skapa en mer konkurrensutsatt marknad för revisionstjänster.

I mars förra året hölls en överläggning med civilutskottet om den svenska ståndpunkten. Efter överläggningen förklarade företrädarna för samtliga partier att de delar regeringens ståndpunkt. Riksdagen har vidare tagit ställning för att kommissionens förslag strider mot subsidiaritetsprincipen.

Regeringen välkomnar att revisionens roll för den finansiella stabiliteten uppmärksammas av kommissionen. Det finns goda skäl att vässa regelverket såvitt avser revision av finansiella företag.

Men kommissionens förslag har betydande brister för börsbolagen, som av kommissionen jämföras med de finansiella företagen. Förslagen leder då till en onödig detaljreglering med ökade kostnader.

På ett övergripande plan vill vi understryka att i den mån regler på EU-nivå är nödvändiga bör dessa antas genom ett direktiv, då det inte finns tillräckliga skäl för en förordning.

Inför konkurrenskraftsrådets möte planerar ordförandeskapet tre frågor som gäller tillsynsmyndigheternas samarbete, revisorers fristående rådgivning till revisionsklient och så kallad byrårotation.

Vad gäller den första frågan om samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna inom EU menar vi att samarbetet bör omfatta all revision och ske genom att befintligt samarbete utvecklas.

Vad gäller den andra frågan om revisorns rådgivning till revisionsklienter utanför revisionen menar vi att förslagen är för långtgående. Vi håller visserligen med kommissionen om att revisorns oberoende är centralt. Men när revisorn hjälper företaget med annat än revision förbättras revisorns kunskap om företaget. Dessutom har företaget och alla berörda ett intresse av att företaget får kompetent rådgivning från någon med nära insyn i företagets förhållanden.

Ett rådgivningsförbud eller en begränsning av arvudet för fristående rådgivning kan även innebära att revisionsbyråerna får svårare att behålla den specialistkompetens som behövs för att genomföra revision av hög kvalitet. Det är dock lämpligt att i större omfattning begränsa vilken rådgivning som får lämnas till finansiella företag.

Vad gäller den tredje frågan om så kallad byrårotation handlar det om hur ofta företaget måste byta revisionsbyrå. Enligt regeringens mening bör valet av revisor i ett icke-finansiellt företag i första hand hanteras i nationell lagstiftning. I vart fall bör längsta tillåtna uppdragstid vara så lång som möjligt. Vid byrårotation går en mycket stor, upparbetad kunskap om klienten förlorad, och då finns det risk för lägre kvalitet på revisionen. Ägarna och revisionsbyrån är bäst skickade att avgöra när ett byte av revisionsbyrå bör ske.

Om förslaget genomförs får det ekonomiska effekter för börsbolagen. Ett byte av revisionsbyrå innebär stora kostnader. Vad gäller de finansi-

ella företagen anser vi dock att krav på byrårotation bör införas och att det finns skäl för detta.

Slutligen ska jag också säga att min statssekreterare Gunnar Oom kommer att leda den svenska delegationen vid mötet, som det ser ut just nu.

Anf. 97 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr ordförande! Jag ber statsrådet att som ett medskick ta med sig uppfattningen att riksdagen anser att detta strider mot subsidiaritetsprincipen. Vi tycker väl att regeringen har kommit till en ganska bra ståndpunkt. Men det är viktigt att man bär med sig detta i det här sammanhanget. Detta är kanske ett exempel på att EU:s långa arm är lite för lång.

Anf. 98 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till punkt 6, Modernisering av EU:s upphovsrättslagstiftning. Här finns punkterna a och b. Statsrådet kanske vill ta båda i ett svep. Jag konstaterar att det är information och ny fråga under punkt 6 a samt diskussion och ny fråga under punkt 6 b.

Anf. 99 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Vid årsskiftet presenterade kommissionen sitt meddelande om *Innehåll i den digitala inre marknaden*. Meddelandet innehåller inte några förslag, utan i stället är det en redogörelse för kommissionens arbete på upphovsrättsområdet under de närmaste åren.

Arbetet har inletts och består av två parallella spår. Det ena av spåren, som av kommissionen har döpts till Licences for Europe, utgörs av branschsamtal som kommer att pågå under det här året, 2013. Syftet är att tillsammans med berörda parter försöka nå fram till praktiska, frivilliga lösningar för att stimulera tillgång till kreativt innehåll på internet i Europa.

I meddelandet aviserar kommissionen också att man parallellt med de där branschsamtalen kommer att fortsätta överväga om det finns behov av ytterligare förändringar av det upphovsrättsliga regelverket, med siktet inställt på att i så fall lägga fram förslag i den delen under 2014.

Vid rådsmötet kommer kommissionen att informera om det pågående arbetet så här långt.

Avsikten är inte att det pågående arbetet ska bli föremål för någon diskussion vid mötet. Om tillfälle ges kommer vi från svensk sida dock att välkomna att kommissionen har inlett branschsamtal och understryka att mycket kan vinnas genom frivilliga lösningar mellan marknadens parter.

Från svensk sida har vi länge tryckt på vikten av att förbättra möjligheterna till gränsöverskridande licensiering. Vi kommer också att välkomna att kommissionen nu gör en grundlig analys av behovet av ytterligare förändringar av lagstiftningen.

Det är självklart viktigt att man koncentrerar arbetet till de problemområden som finns och där det finns möjligheter att komma framåt.

Det gällde punkt a.

Jag fortsätter med punkt b, som handlar om privatkopierings- och reprografiersättning. Det har varit föremål för debatt under en längre tid både i Sverige och inom EU. Ersättningssystemen skiljer sig åt mellan medlemsstaterna vad gäller vilka produkter som är avgiftsbelagda och hur hög ersättningen är.

Vid gränsöverskridande handel uppkommer det också ofta oklarheter om i vilket land och av vem avgiften ska betalas, och det finns problem med dubbelbetalningar, det vill säga att avgift måste erläggas i två medlemsstater för samma produkt.

I den här frågan inledde kommissionen branschsamtal redan 2008. Det har varit en relativt långsam process. I slutet av 2011 tillsattes en medlare som fick i uppdrag att tillsammans med parterna bland annat identifiera de problem som kan uppstå i gränsöverskridande situationer och föreslå lösningar för att komma till rätta med dessa.

Det uppdraget redovisas i en rapport till kommissionen i början av året. Rapporten innehåller ett antal förslag som syftar till att bland annat undvika risker för dubbelbetalningar och även förenkla hanteringen av privatkopierings- och reprografiersättning inom EU. Däremot föreslås inte någon fullständig harmonisering av frågan, det vill säga att det på EU-nivå ska bestämmas vilka produkter som ska omfattas av avgift och hur hög den ska vara.

Vid rådmötet kommer medlaren António Vitorino att presentera sina slutsatser, och medlemsstaterna ges möjlighet att komma med en första reaktion på dem.

I det sammanhanget bör det understrykas att rapporten inte utgör något förslag från kommissionens sida utan bara är medlarens uppfattning om vad som bör göras. Det är än så länge oklart hur kommissionen kommer att arbeta vidare med rapporten.

Rapporten bör alltså ses som ett underlag för vidare diskussioner i frågan, och det finns ingen anledning att i det här skedet i detalj ta ställning till enskilda förslag i rapporten. Från svensk sida ser vi ändå anledning att välkomna den övergripande inriktningen i rapporten, nämligen att koncentrera eventuella åtgärder på de problem som uppstår när produkter rör sig över gränserna.

Vi har i dag en utveckling där konsumtionen av musik och film är i förändring. Genom olika nätbaserade tjänster har vi ständigt tillgång till innehåll som inte bygger på att vi gör egna kopior på samma sätt som tidigare. Det är en utveckling som bara kan förväntas fortsätta. Det reser också frågor om utformningen av det nuvarande systemet för privatkopieringsersättning.

Att i ett sådant läge gå fram med ett europeiskt produktbaserat avgiftssystem där vi i detalj reglerar vilka produkter som ska omfattas och hur hög avgiften ska vara är inte lämpligt. Det skulle också riskera att för lång tid cementera den nuvarande ordningen och hindra framtida anpassningar till den tekniska utvecklingen.

Anf. 100 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning. I övrigt tackar vi för informationen under den här punkten.

Vi går vidare till punkt 8, Inremarknadsakterna I och II. Det är en informationspunkt.

Herr ordförande! Ordförandeskapet avser att än en gång rapportera om läget vad gäller nickelåtgärderna i de båda inre marknadsakterna. Vi kommer från svensk sida att välkomna att den regelbundna uppföljningen görs på rådsnivå för att uppmärksamma dels problematiska förhandlingsområden, dels vikten av att medlemsstaterna visar flexibilitet och kompromissvilja för att komma i mål med de olika åtgärderna.

Vi ska inte glömma att de här åtgärderna presenteras för att skapa tillväxt och sysselsättning i Europa och att de endast medför begränsade finansiella åtaganden. Det är också viktigt att understryka att det är ett gemensamt åtagande mellan kommissionen, medlemsstaterna och Europaparlamentet. För att säkerställa att det samarbetet fungerar smidigt krävs en löpande och nära dialog, något som vi från svensk sida har påpekat flera gånger tidigare.

Anf. 102 BÖRJE VESTLUND (S):

Jag har naturligtvis samma synpunkt som jag alltid har haft på de här frågorna. Men eftersom det är en information kan jag avstå från att förfäktas dem i vanlig ordning.

Anf. 103 ORDFÖRANDEN:

Likväl är de noterade.

Då tackar vi för informationen under den här punkten och går vidare till övriga frågor, punkterna 17 a och 17 x, som jag förstår att statsrådet har ansvar för.

Anf. 104 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Ordförandeskapet väntas lämna information om förhandlingen om ett direktiv om kollektiv rättighetsförvaltning och gränsöverskridande licensiering av musikaliska verk. Det är ett förslag på upphovsrättsområdet men har dessutom betydande inslag av associationsrättsliga bestämmelser.

Förslaget avser att lösa två problem rörande kollektiv förvaltning av rättigheter som kommissionen har identifierat, dels brister i förvaltningen och insynen i upphovsrättsorganisationers verksamhet, dels brister i befintliga möjligheter att erhålla breda gränsöverskridande licenser beträffande musikaliska verk.

Förhandlingar om direktivet har fortsatt i intensiv takt under våren. Baserat på en första genomgång av direktivet presenterade det irländska ordförandeskapet ett kompromissförslag i början av april. I det förslaget har många för Sverige viktiga synpunkter tillgodosetts, bland annat att direktivet inte utgör hinder för nationella bestämmelser om avtalslicenser.

Avsnittet om gränsöverskridande licensiering av musikaliska verk som Sverige ställt sig mycket positivt till har i huvudsak bibehållits i den form som kommissionen ursprungligen föreslagit.

Anf. 105 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen under den här punkten. Därmed har vi nått slutet, eller har statsrådet något ytterligare?

Anf. 106 BÖRJE VESTLUND (S):

Enligt den information vi har fått kan statsrådet kanske också säga någonting om 17 e, alltså om tobaksprodukter. Vi undrar vad det innehåller.

Anf. 107 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Det stämmer att Polen och Tjeckien har begärt att tobaksproduktsdirektivet ska vara med på dagordningen.

Kommissionen presenterade den 19 december ett förslag till reviderat direktiv om tobaksprodukter. Förslaget rör lagar och andra författningar om tillverkning, presentation och försäljning av tobaksvaror och liknande produkter.

För Sverige är två frågor av särskilt stor vikt i de fortsatta förhandlingarna: 1) bestämmanderätten över reglerna om smaktillsatser och karakteristisk smak när det gäller svenskt snus och 2) den föreslagna ökningen av storleken på hälsovarningar på tobaksförpackningar.

Sverige vill självt bestämma vilka smaktillsatser och vilka karakteristiska smaker som ska vara tillåtna i svenskt snus. Vid rådsmötet kommer vi från svensk sida att lyssna in vad Polen och Tjeckien har att anföra.

Anf. 108 ORDFÖRANDEN:

Då var vi färdiga. Vi tackar statsrådet med medarbetare för i dag och önskar en trevlig helg.

Anf. 109 ORDFÖRANDEN:

Under sammanträdets gång har jag suttit och sneplat på interpellationsdebatten i kammaren, och det är där som näringsminister Annie Lööf fortfarande befinner sig. Dock finns hennes statssekreterare Håkan Ekengren här. Vi kommer att inleda med honom, och så ansluter näringsministern så fort som möjligt.

Vi hälsar statssekreterare Håkan Ekengren med medarbetare välkomna till EU-nämnden.

Jag frågar inledningsvis om det finns några A-punkter inom statsrådets ansvarsområde – det finns det inte.

Jag undrar, statssekreteraren, om det finns någonting att säga i anledning av mötet i rådet den 18–19 februari respektive informellt ministermöte den 2–3 maj.

Anf. 110 Statssekreterare HÅKAN EKENGREN:

Jag hänvisar till skriftlig rapport från dessa tillfällen. Jag beklagar att Annie Lööf inte är här. Jag är hitkallad på tio minuter, och jag ska försöka göra mitt bästa.

Anf. 111 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen så långt.

Vi går vidare till dagordningspunkten 5, Modernisering av det statliga stödet. Här har vi en a- och en b-punkt. Detta är en fråga om beslut.

Anf. 112 Statssekreterare HÅKAN EKENGREN:

Som framgår av det underlag som ni har fått har vi nu äntligen kommit fram till ett viktigt delmål i moderniseringen av statsstödsreglerna, nämligen rådets två förordningar som styr kommissionens arbete med statsstöd.

I avvaktan på Europaparlamentets yttrande i frågan kommer en bred diskussion att äga rum i syfte att nå en allmän riktlinje om att anta förordningarna på ett kommande ordinarie rådsmöte i juni.

Frågan har varit uppe i riksdagen flera gånger tidigare – tre gånger i EU-nämnden och en gång ytterligare i näringsutskottet. Jag vill framhålla att regeringen har varit pådrivande i förhandlingsarbetet för att få igenom den i EU-nämnden förankrade strikta svenska statsstödslinjen. Glädjande nog har vi också fått gehör för de svenska ståndpunkterna bland majoriteten av medlemsstaterna.

Regeringen stöder därför det framförhandlade förslaget. Det garanterar en fortsatt strikt statsstödsregim och en stark kommission som kan säkerställa att reglerna efterlevs och tillämpas enhetligt inom EU, vilket i sin tur säkerställer lika konkurrensförhållanden på den inre marknaden.

Anf. 113 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi lämnar punkt 5 och går vidare till punkt 7, Industripolitik. Det är en informationspunkt.

Anf. 114 Statssekreterare HÅKAN EKENGREN:

Vid EU-nämndens möte den 7 december informerade statsrådet Annie Lööf om att rådet skulle anta slutsatser om industripolitiken. Ordförandeskapet har den här gången aviserat en diskussion om industripolitiken över lunchen den 29 maj. Dessutom har industrikommissionär Tajani bjudit in statsrådet och övriga kolleger till en middag den 28 maj för att diskutera industripolitik och dess genomförande.

Underlagen har just kommit in; vi fick dem i går kväll. Syftet med middagen är att det ska vara en diskussion om industripolitik. Lunchen kommer att fokusera på hur konkurrenskraften i Europas tillverkningsindustri samt produktiviteten i företag kan stärkas. Dessutom vill ordförandeskapet diskutera hur europeiska företag bättre ska kunna ta till vara teknologiska framsteg.

Under punkten på rådsmötet kommer ordförandeskapet samt kommissionen att informera om diskussionerna och vilka slutsatser vi kan dra från dem. Regeringen föreslår att Sverige noterar informationen. Under diskussionen kommer Sverige att anföra behovet av att driva en hållbar och generell näringspolitik med fokus på att stärka företagens konkurrenskraft.

Vidare kommer Sverige att driva linjen om behovet av omställning till en koldioxidsnål och resurseffektiv ekonomi, en väl fungerande inre marknad samt vikten av en fri och öppen handel med tredjeland. Den här frågan hade jag uppe i går när jag träffade näringsutskottet, och jag vill betona att Sverige arbetar för att subventionerna till miljöfarliga ämnen ska fasas ut.

De ståndpunkter jag har redogjort för här kommer också att vara ledande för statsrådet vid lunchen och middagen.

Anf. 115 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen under punkt 7 och går vidare till punkt 9, Smart lagstiftning. Också detta är fråga om en beslutspunkt.

Anf. 116 Statssekreterare HÅKAN EKENGREN:

Den 18 februari var Annie Lööf här i EU-nämnden och informerade om rådsslutsatser om den framtida agendan för smart lagstiftning med slutanvändarna i fokus inför konkurrenskraftsrådets möte den 20 februari.

Nu har det irländska ordförandeskapet tagit fram slutsatser om smart lagstiftning. Slutsatserna syftar i stort till att stärka arbetet med att förenkla för företag inom EU. Slutsatserna välkomnar kommissionens två senaste meddelanden om EU:s lagstiftnings ändamålsenlighet samt om smart lagstiftning tillgodoser de små och medelstora företagens behov.

Insatser som särskilt välkomnas är bland annat kommissionens intentioner att förbättra arbetet med konsekvensutredningar, att identifiera lagstiftningsakter med stor betydelse för små och medelstora företag, att

genomföra samråd med företag i medlemsstaterna samt kommissionens förlängda mandat för de två högnivågrupperna för förlägningsarbetet.

Slutsatserna lyfter även fram att arbetet med smart lagstiftning måste förbättras ytterligare. Kommissionen uppmanas därför att fortsätta arbetet med att minska regelbördor, bland annat genom att snabbt och effektivt implementera det nya programmet för att minska regelbördorna, Refitprogrammet. Rådet uppmanar även kommissionen att alltid använda sig av principen Tänk småskaligt först.

Regeringen har vid flera tillfällen under förhandlingarna och i andra sammanhang påpekat att generella undantag för mikroföretag inte är en bra väg framåt. Att 90 procent av alla företag i allmänhet ska undantas från lagstiftning vore orimligt. Det riskerar också att bidra till tröskeleffekter som är svåra att överblicka och som på sikt kan skada den inre marknaden.

Eftersom jag själv var i näringsutskottet i går vet jag att den här frågan var uppe till diskussion då. Jag vill understryka att regeringen inte vill ha generella undantag, och regeringen har i förhandlingarna fått bort skrivningarna om generella undantag ur slutsatserna.

Regeringen har i förhandlingarna om slutsatserna även bidragit till att få en starkare skrivning vad gäller vikten av att kommissionen tar steg framåt i arbetet med att minska bördorna för företag samt att kommissionen alltid bör använda sig av principen Tänk småskaligt först, eftersom det som är enkelt för ett litet företag också gör att det är enkelt för ett stort företag.

Sverige föreslås välkomna slutsatserna om smart lagstiftning.

Anf. 117 BÖRJE VESTLUND (S):

Jag tackar för att regeringen här har modifierat den svenska ståndpunkten från i går så att den överensstämmer med vad hela riksdagen har sagt.

Anf. 118 ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till punkt 14, Meddelande från kommissionen om högpresterande datorsystem. Detta är fråga om beslut, och det är en ny fråga.

Anf. 119 Statssekreterare HÅKAN EKENGREN:

Den 15 februari 2012 presenterade kommissionen Meddelande från kommissionen om HPC, högpresterande datorsystem: Europas plats i en global kapploppning. Meddelandet betonade vikten av europeiskt ledarskap inom HPC och lyfte fram den stora strategiska betydelsen av HPC som en viktig tillgång för EU:s innovationskapacitet. Rådet har skrivit förslag till slutsatser på meddelandet, och dessa slutsatser ska antas av KKR.

Regeringen håller med om att HPC är av strategisk betydelse för EU:s innovationskapacitet. Att vara stark inom och utveckla HPC kan gynna hållbar tillväxt och konkurrenskraft.

Sverige kan gynnas av det förslag till slutsatser som presenteras, inte minst i ljuset av det initiativ inom framtida teknik och ny teknik som ska genomföras inom ramprogrammet för forskning och innovation. Det handlar bland annat om projekten om grafen och människohjärnan. Sve-

rige är starkt involverat i båda projekten, bland annat via Chalmers som leder grafenprojektet och Karolinska Institutet. Projektet om människohjärnan kommer att få stor användning av HPC medan grafenprojektet kan hjälpa till som en utvecklingsdel av HPC.

Regeringen föreslår att Sverige stöder förslaget till rådsslutsatser.

Anf. 120 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i den här frågan.

Vi går vidare till punkt 17, Övriga frågor. Där har statssekreteraren punkterna g och k inom sitt ansvarsområde, om det finns något att säga. Det finns det inte.

Då har vi nått slutet på dagordningen. Jag hörde att näringsministern precis blev färdig med sin interpellationsdebatt.

Vi önskar statssekreteraren och näringsministern med medarbetare en trevlig helg!

1 § Utrikes frågor.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	1
Anf. 5 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	3
Anf. 6 LARS OHLY (V)	3
Anf. 7 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	4
Anf. 8 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	4
Anf. 9 LARS OHLY (V)	6
Anf. 10 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	6
Anf. 11 LARS OHLY (V)	6
Anf. 12 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	6
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 14 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	6
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 16 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	7
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 18 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	7
Anf. 19 JOHNNY SKALIN (SD).....	8
Anf. 20 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	9
Anf. 21 LARS OHLY (V)	9
Anf. 22 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	9
Anf. 23 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 24 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	10
Anf. 25 LARS OHLY (V)	11
Anf. 26 TOMMY WAIDELICH (S)	11
Anf. 27 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	11
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 29 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	13
Anf. 30 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	13
Anf. 31 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	13
Anf. 32 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 33 Utrikesminister CARL BILDT (M).....	13
Anf. 34 ORDFÖRANDEN.....	14
2 § Utrikes frågor (utveckling)	15
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 36 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M).....	15
Anf. 37 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 38 Kanslirådet MARINA BERG.....	15
Anf. 39 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 40 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M).....	15
Anf. 41 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 42 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M).....	15
Anf. 43 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 44 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M).....	16
Anf. 45 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 46 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M).....	17
Anf. 47 ORDFÖRANDEN.....	19

Anf. 48	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	19
Anf. 49	LARS OHLY (V)	19
Anf. 50	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	20
Anf. 51	TOMMY WAIDELICH (S)	21
Anf. 52	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	21
Anf. 53	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 54	TOMMY WAIDELICH (S)	24
Anf. 55	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	24
Anf. 56	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 57	TOMMY WAIDELICH (S)	26
Anf. 58	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 59	MARIE GRANLUND (S)	26
Anf. 60	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 61	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	26
Anf. 62	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 63	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	27
Anf. 64	ORDFÖRANDEN	27
3 §	Konkurrenskraft (utbildning och rymdfrågor)	28
Anf. 65	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 66	Statssekreterare PETER HONETH	28
Anf. 67	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 68	Statssekreterare PETER HONETH	28
Anf. 69	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 70	Statssekreterare PETER HONETH	28
Anf. 71	JOHAN LINANDER (C)	29
Anf. 72	Statssekreterare PETER HONETH	29
Anf. 73	ORDFÖRANDEN	29
Anf. 74	Statssekreterare PETER HONETH	29
Anf. 75	THOMAS STRAND (S)	30
Anf. 76	Statssekreterare PETER HONETH	30
Anf. 77	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 78	Statssekreterare PETER HONETH	31
Anf. 79	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 80	Statssekreterare PETER HONETH	31
Anf. 81	JOHNNY SKALIN (SD)	31
Anf. 82	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 83	Statssekreterare PETER HONETH	32
Anf. 84	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 85	Statssekreterare PETER HONETH	32
Anf. 86	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 87	Statssekreterare PETER HONETH	32
Anf. 88	ORDFÖRANDEN	32
4 §	Konkurrenskraft (inre marknad)	33
Anf. 89	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 90	BÖRJE VESTLUND (S)	33
Anf. 91	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 92	BÖRJE VESTLUND (S)	33
Anf. 93	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 94	Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	33
Anf. 95	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 96	Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	33

Anf. 97 BÖRJE VESTLUND (S).....	35	2012/13:38
Anf. 98 ORDFÖRANDEN.....	35	24 maj
Anf. 99 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	35	
Anf. 100 ORDFÖRANDEN.....	36	
Anf. 101 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	37	
Anf. 102 BÖRJE VESTLUND (S).....	37	
Anf. 103 ORDFÖRANDEN.....	37	
Anf. 104 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	37	
Anf. 105 ORDFÖRANDEN.....	37	
Anf. 106 BÖRJE VESTLUND (S).....	38	
Anf. 107 Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	38	
Anf. 108 ORDFÖRANDEN.....	38	
5 § Konkurrenskraft (industri).....	39	
Anf. 109 ORDFÖRANDEN.....	39	
Anf. 110 Statssekreterare HÅKAN EKENGREN	39	
Anf. 111 ORDFÖRANDEN.....	39	
Anf. 112 Statssekreterare HÅKAN EKENGREN	39	
Anf. 113 ORDFÖRANDEN.....	40	
Anf. 114 Statssekreterare HÅKAN EKENGREN	40	
Anf. 115 ORDFÖRANDEN.....	40	
Anf. 116 Statssekreterare HÅKAN EKENGREN	40	
Anf. 117 BÖRJE VESTLUND (S).....	41	
Anf. 118 ORDFÖRANDEN.....	41	
Anf. 119 Statssekreterare HÅKAN EKENGREN	41	
Anf. 120 ORDFÖRANDEN.....	42	